

INZA LAB
Vitomira Lukića 12a
71 000 Sarajevo

Općina Konjic
Maršala Tita br. 62
88400 Konjic

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA OPĆINE KONJIC

Konjic, 2015. godine

INVESTITOR:	
	UNDP u Bosni i Hercegovini Sjedište UNDP-a - Sarajevo - UN House Zmaja od Bosne b.b. 71000 Sarajevo Bosna i Hercegovina

KORISNIK:	
	Općina Konjic Maršala Tita br. 62 88400 Konjic

IZVOĐAČ:	
	INZA Lab d.o.o. Sarajevo Ulica Vitomira Lukića br. 12a 71 000 Sarajevo

Za Općinu Konjic

Br _____ **/2015.g.**

DOKUMENT ODOBRILO:

Datum: _____

Konjic

PREDSJEDAVAJUĆI OV

Na osnovu Programa rada za izradu Procjene ugroženosti i plana zaštite od požara koji je sačinjen na osnovu člana 54., a u vezi sa članom 55. stav 1. b) tačke 2. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 8/11), u izradi Plana zaštite od požara općine Konjic (u daljem tekstu Plan zaštite od požara) su učestvovali:

Rukovodilac izrade Plana:

1. Dika Avdibegović, Dipl.ing. mašinstva _____

Zaposlenici Instituta:

Ime i prezime	Stručna sprema	E-mail:
1. Edin Šenderović	Dipl.ing. arhitekture	edin.senderovic@inzagroup.eu
2. Jasmin Ibišević,	dipl.inž.arhitekture	jasmin.ibisevic@inzagroup.eu
3. Vedran Avdić	Dipl.ing. mašinstva	vedran.avdic@inzagroup.eu
4. Elvir Topalović MA	Magistar sigurnosti	elvir.topalovic@inzagroup.eu
5. Senid Osmanković MA	Dipl.ing. mašinstva	senid.osmankovic@inzagroup.eu
6. Irfan Mehanović	Ing. elektrotehnike	irfan.mehanovic@inzagroup.eu
7. Nemanja Šimić	Dipl.ing.arhitekture	nemanja.simic@inzagroup.eu
8. Amel Žilić MA	Dipl.ing. geod.	amel.zilic@inzagroup.eu

Konsultanti:

Ime i prezime	Stručna sprema
1. Dr.sci. Ferdo Pavlović	Dipl.ing.hemije (dokor hemijskih nauka, zamjenik predsjedavajućeg Naučnog vjeća za razvoj Instituta, član Uprave Instituta
2. Dr.sci.Sanin Džidić	Dipl.ing. građevinarstva – Izvršni direktor Instituta, član CEN/TC 127 “Fire Safety in Building i član BAS/TC 37 “Sigurnost građevine od požara”.

Broj: _____ 15

Sarajevo: _____ 2015.

DIREKTOR:

Broj: 4026-09/15

Datum: 21.09. 2015. godine

Na osnovu člana. 347. Zakona o privrednim društvima Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH br. 23/99), Ugovora za izradu procjene Ugroženosti od požara za područje općine Konjic, broj: UNDPBIH-15-279-DRR-INZALAB-1 od 25.08.2015. godine, direktor INZA LAB d o n o s i:

O D L U K U

o formiranju radne grupe na izradi Plana zaštite od požara za područje općine Konjic.

I.

Formira se radna grupa za izradu Plana zaštite od požara za područje općine Konjic, u sljedećem sastavu:

Dika Avdibegović, dipl.ing.mašinstva;
Sanin Džidić, dr.sci. građevine
Edin Šenderović, dipl.ing.arhitekture;
Vedran Avdić, dipl.ing.mašinstva;
Irfan Mehanović, dipl.ing. elektrotehnike;
Elvir Topalović MA, dipl.politolog sigurnosti;
Senid Osmanković MA, dipl.ing.mašinstva;
Jasmin Ibišević, dipl.ing.arhitekture,
Nemanja Šimić, dipl.ing. arhitekture,
Amel Žilić MA, dipl.ing.geod.

II.

Za Rukovodioca posla u izradi Plana zaštite od požara za područje općinom Konjic, imenuje se Dika Avdibegović, dipl.ing.mašinstva.

Imenovana ima položen stručni ispit, 6 (šest) godina iskustva na poslovima zaštite od požara, te ispunjava uslove u skladu sa Pravilnikom o kriterijima za kadrovske, tehničke i druge uslove koje moraju ispunjavati pravna lica registrovana za poslove zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj: 07/12).

III.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

- Općina Konjic
- Služba za civilnu zaštitu, 1x;
- Članovima radne grupe, 1x;
- a/a.

DIREKTOR:

Rješenje je pravosnažno dana 20.03.2014. godine.

Broj: UPI/03-23-2-303/13 AK
Sarajevo, 17.02.2014. godine

MINISTAR
mr. sc. Denis Radivojević

Federalno ministarstvo prostornog uređenja rješavajući po zahtjevu pravnog lica "INZA lab" d.o.o. Sarajevo, za izdavanje rješenja o ispunjavanju uslova za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite od požara, a na osnovu člana 37. stav 2. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09), člana 13. Pravilnika o kriterijima za kadrovske, tehničke i druge uslove koje moraju ispunjavati pravna lica registrovana za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/13), čl. 200. i 215. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98 i 48/99), d o n o s i

RJEŠENJE

1. **UTVRĐUJE SE** da, "INZA lab" d.o.o. Sarajevo, sa sjedištem u Sarajevu, Ilidža, u ulici Vitomira Lukića br. 12a, ispunjava uslove za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite od požara, definisanih tačkom 6. Pravilnika., i to:
 - 1) izrada procjene ugroženosti od požara;
 - 2) izrada plana zaštite od požara;
 - 3) izrada elaborata zaštite od požara;
 - 4) izrada elaborata zaštite od požara na gradilištu;
 - 6) izrada općih akata zaštite od požara;
 - 7) izdavanje stručne ocjene na projektnu dokumentaciju,
 - 8) izdavanje stručnog mišljenja sa aspekta primjenjenosti mjera zaštite od požara za građevine i
 - 9) laboratorijska ispitivanja u oblasti zaštite od požara (ispitivanja reakcije na požar, ispitivanje otpornosti na požar i druge vrste ispitivanja, prema metodama koje ispunjavaju zahtjeve utvrdene u odgovarajućim bosanskohercegovačkim, evropskim, međunarodnim i drugim standardima u ovoj oblasti).
2. Obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite od požara iz tačke 1. ovog rješenja daje se na period od 4 (četiri) godina.
3. Pravno lice iz tačke 1. ovoga rješenja dužno je u roku od 8 dana od dana nastale bilo kakve promjene zatražiti izmjenu rješenja ako su se naknadno promijenili podaci na osnovu kojih je izdato rješenje.
4. Pravno lice iz tačke 1. ovoga rješenja dužno je podnijeti zahtjev za izdavanje klauzule pravosnažnosti 30 dana nakon prijema rješenja.

Obrazloženje

Dana 06.11.2013. godine "INZA lab" d.o.o. Sarajevo ovom federalnom ministarstvu podnijela je zahtjev za izdavanje rješenja za obavljanje stručnih poslova zaštite od požara definisanih članom 6. tač. 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8. i 9. Pravilnika o kriterijima za kadrovske, tehničke i druge uslove koje moraju ispunjavati pravna lica registrovana za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj 69/13).

Uz zahtjev je dostavljena i prihvaćena sljedeća dokumentacija:

- ovjerena kopija rješenja o registraciji od 08.12.2011. godine,

- ovjerena kopija aktuelnog izvoda iz sudskog registra od 29.01.2014. godine,
- ovjerena kopija rješenja o izmjenama podataka, broj: 065-0-Reg-13-002706 od 29.11.2013. godine,
- ovjerena kopija liste osiguranih lica za obveznika od 14.11.2013. godine,
- ovjerena kopija izvještaja o broju zaposlenih radnika kod poslodavca,
- ovjerena kopija rješenja broj: 06-44-2-110-18/13 izdata od strane Instituta za akreditiranje BiH,
- ovjerena kopija rješenja broj: 26/10 izdato od strane Instituta za akreditiranje BiH,
- ovjerena kopija rješenja broj: 06-44-2-54-11/12 izdato od strane Instituta za akreditiranje BiH,
- ovjerena kopija akreditacije LI-35-01,
- ugovor o ustupanju laboratorije,
- za Vedran Avdić dipl.inž.maš., dostavljena: potvrda o radnom odnosu i stažu, ovjerena kopija diplome, ovjerena kopija uvjerenja o položenom stručnom ispitu i ugovor o radu,
- za Spaho Brulić dipl.inž.rudarstva, dostavljena: potvrda o radnom odnosu i stažu, ovjerena kopija diplome, ovjerena kopija uvjerenja o položenom stručnom ispitu i ugovor o radu,
- za Sladanu Rašević dipl.inž.el., dostavljena: potvrda o radnom odnosu i stažu, ovjerena kopija diplome, ovjerena kopija uvjerenja o položenom stručnom ispitu, ugovor o radu,
- za Edin Šenderović dipl.inž.arh., dostavljena: potvrda o radnom odnosu i stažu, ovjerena kopija diplome, ovjerena kopija uvjerenja o položenom stručnom ispitu i ugovor o radu i
- 10,00 KM federalne administrativne takse na zahtjev.

U skladu sa odredbama člana 37. stav 2. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09), ovo Federalno ministarstvo je pribavilo mišljenje Federalne uprave civilne zaštite, broj: 05-02/9-737-1/13 od 10.02.2014. godine u kojem se navodi da se, pravnom licu "INZA lab" d.o.o. Sarajevo može izdati rješenje o ispunjavanju uslova za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara koji su utvrđeni članom 6. stav 1. tač. 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8. i 9. Pravilnika.

Slijedom naprijed navedenog, odlučeno je kao u tački 2. dispozitiva rješenja.

Na temelju naprijed navedenog, i u smislu člana 37. stav 2. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09) odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

Pouka o pravnom lijeku: Ovo rješenje je konačno i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod Kantonalnog suda u Sarajevu, u roku od 30 dana od dana prijema istog.

Dostaviti:

1. Naslovu,

"INZA lab" d.o.o. Sarajevo, sa sjedištem u Sarajevu, Ilidža, u ulici Vitomira Lukića br. 12a,

2. Federalna uprava civilne zaštite, ul. Dženetića Čikma br. 14, 71000 Sarajevo.

3. Federalna uprava za inspeksijske poslove.

4. Evidenciji i

5. a/a.

Sarajevo, Marka Marulića br. 2, tel: +387 33 72 63 06 fax: 367 33 63 27 33
<http://www.inzagroup.ba>

strana 2 od 2

SADRŽAJ

I. UVOD.....	10
II. OSNOVNI PODACI O OPĆINI KONJIC	11
2.1. Geografski položaj i površina.....	11
2.2. Karakteristike reljefa	11
2.3. Geomorfološke karakteristike.....	11
2.4. Klimatske karakteristike	12
2.5. Šume	12
2.6. Geološko – mineralne karakteristike	13
2.7. Ekonomska razvijenost.....	13
III. TEKSTUALNI DIO PLANA.....	15
3.1. Sistem uključivanja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica u akciju gašenja požara.....	15
3.2. Sistem subordiniranja i zapovjedanja u akcijama gašenja većih požara	21
3.2.1. Brojnost vatrogasnih jedinica na području općine Konjic	21
3.3. Sistem rukovođenja u akcijama gašenja većih požara.....	22
3.4. Načini pozivanja i uključivanja distributera energenata u akciju gašenja požara	25
3.5. Uključivanje komunalnih preduzeća u akciju gašenja požara.....	27
3.6. Uključivanje službi za pružanje prve medicinske pomoći u akciju gašenja požara	27
3.7. Uključivanje službi ili preduzeća te odgovornih osoba za osiguranje hrane i vode u akciju gašenja požara.....	28
3.8. Način zamjene vatrogasnih jedinica s novim jedinicama na gašenju požara	29
3.9. Način uključivanja Oružanih snaga u gašenju požara	29
3.10. Slučajevi kada se s nastalim požarom upoznaje općinski načelnik, predsjedavajući Općinskog vijeća i druge osobe zadužene za zaštitu od požara u tijelima lokalne uprave ..	33
3.11. Slučajevi kada se u akciju gašenja požara pozivaju, odnosno uključuju vatrogasne jedinice susjednih i drugih općina i gradova	33
3.12. Slučajevi kada se vatrogasne jedinice upućuju kao ispomoć u gašenju požara susjednim i drugim općinama.....	35
3.13. Načini i slučajevi upotrebe opreme i vozila posebne namjene u gašenju požara ili spašavanju ljudi	36
3.14. Građevine i otvoreni prostori na kojima se može očekivati požar većih razmjera.....	37
3.15. Nazivi građevina u kojima su sadržane radioaktivne eksplozivne, otrovne i druge opasne tvari.....	40

3.16. Obaveze vatrogasnih jedinica za sačinjavanje taktičko - operativnih planova gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, uz vršenje periodičnog uvježbavanja i provjere efikasnosti.....	40
3.17. Zadaća operativnog centra civilne zaštite općine	41
3.18. Način prijave požara i postupak odgovornih osoba po primljenoj obavijesti o nastanku požara.....	43
3.18.1. Dojavljivanje požara	43
3.19. Sredstva za javno obavještanje građana o nastanku požara i njihova upotrebljivost	44
IV. MJERE ZA POSTIZANJE POTREBNOG NIVOA ZAŠTITE OD POŽARA.....	47
4.1. Otklanjanje nedostataka i dogradnje sistema vatrodjave i obavještanja.....	47
4.2. Mjere u pogledu: Izgradnje ili rekonstrukcije objekata i sistema i osiguranje vode ili drugih sredstava za gašenje požara	47
4.3. Rekonstrukcija ili zamjena pojedinih uređaja, postrojenja, instalacija koji zbog svoje istrošenosti i prekapacitiranosti predstavljaju opasnost za nastanak, odnosno širenje požara	48
4.4. Potpuno definiranje formacijskog sistema i tehničke opremljenosti vatrogasnih jedinica, uz racionalizaciju postojećih vatrogasnih jedinica na području općine s ciljem postizanja optimalne osposobljenosti i iskorištenosti opreme i sredstava namijenjenih gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara	49
4.5. Periodične akcije uređenja naselja i objekata (čišćenje tavana, podruma i drugih mjesta od zapaljivih otpadnih materija), sezonskih radova (uređenje zemljišta i spaljivanje otpadaka), zabrane korištenja otvorenog plamena na pojedinim izletištim, šumama i drugim mjestima gdje otvoreni plamen predstavlja opasnost za nastanak i širenje požara..	50
4.6. Popis pravnih lica i odgovornih lica za provedbu plana zaštite od požara pravnih osoba iz prve i druge kategorije ugroženosti od požara.....	51
4.7. Planovi pravnih osoba čije su građevine razvrstane u prvu i drugu kategoriju ugroženosti od požara	51
V. GRAFIČKI DIO PLANA	52
VI. MJERE OBEZBJEĐENJA IZVRŠENJA PLANA	53
6.1. Obrazovna djelatnost	53
6.2. Finansiranje zaštite od požara.....	54
6.3. Nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara.....	55
6.4. Mjere obezbjeđenja izvršenja plana	57
6.5. Odgovornost za „organizovanje“, „provođenje“ i „staranje“ zaštite od požara	58
VII. NAČIN IZRADE, USKLADIVANJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE OD POŽARA.....	59

7.1. Način izrade Plana zaštite od požara	59
7.2. Usklađivanje plana zaštite od požara.....	59
7.3. Ažuriranje plana zaštite od požara.....	59
7.4. Čuvanje plana zaštite od požara	59
VII. BIBLIOGRAFIJA	60

I. UVOD

Plan zaštite od požara za područje općine Konjic izrađen je u skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara (Službene novine Federacije BiH, broj 87/11). Kao temeljni dokument na osnovu kojeg je izrađen Plan zaštite od požara je Procjena ugroženosti od požara općine Konjic.

Prema članu 67. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara (Službene novine Federacije BiH, broj 87/11) propisano je da Plan zaštite od požara podliježe obavezi ažuriranja jednom u toku kalendarske godine na osnovu novonastalih promjena koje su važne za zaštitu od požara. Pored navedene uredbe, Plan zaštite od požara izrađen je i na osnovu:

- Člana 22. stav 1., 2. i 4. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu (Službene novine Federacije BiH, broj 64/09);
- Člana 34. i 76. stav 2. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara (Službene novine Federacije BiH, broj 87/11);
- Tačke 2. Metodologije za izradu procjene ugroženosti od požara kao temeljnog dokumenta za izradu plana zaštite od požara općine (Službene novine Federacije BiH, broj 91/11);
- Procjene ugroženosti od požara područja općine (koja je sastavni dio jedinstvene procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća) u skladu sa Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara;
- Kadrovskih, materijalnih i drugih uslova Instituta za upravljanje rizicima i naučnoistraživački rad, kao naučne ustanove, koji su od značaja za izradu plana zaštite od požara.

Plan zaštite od požara sastoji se od tekstualnog i grafičkog dijela. Tekstualnim dijelom plana uređen je način postupanja vatrogasnih jedinica i drugih učesnika u akciji gašenja požara.

Izrada grafičkog dijela Plana zaštite od požara za građevine i prostore vršena je u skladu sa Uredbom Vlade Federacije BiH o sadržaju, označavanju i čuvanju, kontroli i nostrifikaciji investiciono-tehničke dokumentacije (Službene novine Federacije BiH, broj 33/10), a u vezi sa članom 35. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara.

U grafičkom dijelu Plana zaštite od požara korišteni su simboli, oznake i boje prema važećim propisima, s tim da se simboli, oznake i boje nisu koristili u nekim djelovima zbog uticaja na prepoznatljivost tehnološkog postrojenja, odnosno instalacija i zbog umanjenja prepoznatljivosti vatrogasnih simbola i oznaka na planu zaštite od požara.

II. OSNOVNI PODACI O OPĆINI KONJIC

2.1. Geografski položaj i površina

Općina Konjic leži između $17^{\circ}45'$ i $18^{\circ}48'$ sjeverne geografske širine, odnosno na $42^{\circ}28'$ i $43^{\circ}53'$ geografske dužine. Ukupno zauzima $1.386,592 \text{ km}^2$ ili 26,5% teritorije HNK, odnosno 4,5% teritorije FBiH. Prostire se na nadmorskoj visini od 270mm (Ostrožac na Neretvi) do 2.097 mnm (Otiš, planina Prenj). Na području općine se prostiru tri planinska masiva: Prenj, Visočica i Bitovnja, a u graničnim dijelovima i Ivan planina, Pogorelica planina, Borašnica, te obronci Bjelašnice i Crvnje. U nizinskom dijelu je nekoliko polja: Obarsko, Polje-jezero, Boračko, Župsko i Džajičko polje.

Karta br.1. Položaj općine Konjic

Politička općina Konjic je po površini najveća općina u Bosni i Hercegovini, i zauzima površinu od $1.386,592 \text{ km}^2$.

2.2. Karakteristike reljefa

Područje općine Konjic zauzima površinu od $1.386,592 \text{ km}^2$ pripada dijelu Dinarskih planina. Oblikovno, područje je veoma raznovrsno, gdje se na jugu i istoku uzdižu visovi planina Prenja, Visočice, Bitovnje i Bjelašnice, aluvij rijeke Neretve u središnjem dijelu krasi općinu, a sjever općine se ocrtava brdskim pejzažima. Između planina, usječene su duboke i dugačke riječne doline, koje često imaju kanjonski oblik. Ono što je karakteristika područja, jeste činjenica da se na veoma malom prostoru javljaju gotovo sve moguće kombinacije kraških, glacijalnih, denudacionih i drugih mikroelemenata reljefa. Posebno su česte različite kraške pojave.

2.3. Geomorfološke karakteristike

Prema geotektonskom i geomorfološkom položaju, teritorij Općine ulazi u sastav dvije velike makrotektonske jedinice, tj. vanjskih Dinarida i Centralnih Dinarida, te Bosanskog škriljavog gorja na sjeveru. Hipsometrijski posmatrano, područje iskazuje izrazito dinamičan reljef, gdje se planinski vrhovi, nerijetko iznad 2000 m.n.v. smjenjuju sa blago zatalasanim gorjem, sve do aluvijuma rijeke Neretve i donjih tokova njenih pritoka, koji su na visinama 270 – 280 m.n.v.

Tla općine Konjic su svojim najvećim dijelom automorfna, i to su: distrični i eutrični kambisol, kalkokambisol, kalkomelanosol, ranker, litosol, regosol, rendzina, te vrlo malim dijelom su hidromorfna, zastupljena kroz fluvisol.

Prema svojim hidrogeološkim svojstvima, tj., hidrogeološkoj regionalizaciji stjenskih masa, istraživano područje karakterišu dvije vrste kompleksa: tereni sa akviferima i tereni bez akvifera. Nevodonosne stijene i hidrogeološki kompleksi bez akvifera zauzimaju najveći dio posmatranog područja (55,04%), više od polovine. Slijede ih akviferi pukotinsko – kaverozne poroznosti ili u terminologiji poznati i kao akviferi krško – pukotinske poroznosti, gdje se „osnovna specifičnost krške hidrografije ogleda u skoro potpunoj bezvodnosti na površini, ali bogatstvom vode u unutrašnjosti krečnjačkih masa“.

2.4. Klimatske karakteristike

Područje općine Konjic pripada mediteranskoj regiji i regiji bosanskog visokog krša, a pod uticajem je izmijenjene jadranske klime, tj., tri klimatska pojasa: izmijenjena mediteranske, predplaninske mediteranske i planinske klime. Mediteranska klima ulazi u predjelima dublje u kopno, tu dopiru oslabljeni morski uticaji, u čemu dolina Neretve igra veliku ulogu, a njen uticaj se osjeća sve do sela Šunji. Srednja temperatura opada sa porastom nadmorske visine u prosjeku za 0,6 °C na svakih 100 m, pa razmjerno tome raste i mogućnost mraza. Najtopliji mjesec je juli. Apsolutne maksimalne temperature u julu i avgustu mogu iznositi i preko 40,0 °C. Najhladniji mjesec je januar, a apsolutne minimalne temperature su rijetko ispod -10,0 °C. Prvi dan sa pojavom mraza prosječno je početkom decembra, a posljednji dan sa pojavom mraza je prosječno krajem februara. Maksimalne dnevne padavine zabilježene u Konjicu iznose 1509 l/m². Prosječna godišnja vrijednost relativne vlažnosti iznosi 79%, minimalna srednja mjesečna vrijednost iznosi 74% u mjesecu julu, a maksimalna srednja mjesečna vrijednost je u mjesecu decembru i iznosi 89%. Oblačnost je najmanja u julu, a dostiže svoj maksimum u januaru. Preovladavaju vjetrovi iz pravca jugoistok i sjeverozapad, a ostali pravci su znatno manje zastupljeni, te su rezultat dnevne smjene vjetrova. Vjetrovi koji pušu u jesen i proljeće su potencijalno opasni za opstanak sastojina. Sjeverni vjetrovi su hladni, pušu u toku zime i donose snijeg.

2.5. Šume

Šume i šumska zemljišta općine Konjic zauzimaju površinu od $P = 69.475,00$ ha ili 57,67 % od ukupne površine područja.

Šumama na području općine Konjic gazduje Šumskogospodarsko područje „Konjičko“, kojem su u poslijeratnom periodu pripojeni dijelovi: ŠGP „Kalinovačko“ (g.j. „Kalinovik – Ljuta, dio, te g.j. „Crvanj – Živanjski potok“, dio), ŠGP „Nevesinjsko – Gatačko“ (g.j. „Crvanjski potok“, dio, te g.j. „Kokošinjak – Čičevo“, dio).

Na području općine Konjic izvršena je kategorizacija svih šuma i šumskog zemljišta u kategorije ugroženosti od požara.

U prvu kategoriju spadaju šume sa vrlo velikim rizikom od požara i to su uglavnom šume crnog bora, neke šume munike, kulture drugih četinara uz komunikacije, sve vrste šuma uz naseljena mjesta, gdje se čiste poljoprivredne površine. U drugu kategoriju su svrstane šume sa velikim rizikom od požara i uglavnom su to šume borova, hrastova, neke šumske sastojine lišćara termofilnog karaktera i stara požarišta sa suhim ostacima nakon tih požara. U treću

kategoriju umjerenog rizika svrstane su mješovite šume četinarara i lišćara, koje su udaljene od naselja, dok su u četvrtu kategoriju niskog rizika svrstane šume lišćara na većim nadmorskim visinama.

Kada je riječ o privatnim šumama na području općine Konjic ugroženo je oko 9066 ha šumske površine. Od ukupno ugroženih privatnih šumskih površina 2650 ha su šume prve kategorije ugroženosti, 4200 ha šume drugog stepena ugroženosti, 960 ha šume trećeg stepena ugroženosti i 1256 ha šuma četvrte kategorije požarne ugraženosti.

2.6. Geološko – mineralne karakteristike

Sjeverni dijelovi općine Konjic građeni su od paleozojskih škriljaca i sedimentnih stijena. Čitav kompleks se odlikuje izraženom škriljavošću, kao odraz zakonomjerne orijentacije mineralnih sastojaka. Tektonski su jače deformisani, zbog čega se u površinskim uslovima raspadaju u karakterističnu pločastu do litastu djeljivost.

Pojave nestabilnosti u ovim terenima su relativno rijetke. Klizišta se pojavljuju na padinskim stranama, gdje je debljina pokrivača veća od 2,0 m i gdje je stjenska masa jače polomljena.

Središnji uži dijelovi područja koje se nalaze uz rijeku Neretvu izgrađeni su od trijaskih klastičnih stijena, koje su heterogenog sastava, debljine 1,5 – 8,0 m. Tereni ove kategorije predstavljaju najnepovoljnije sredine, zato što u prostorima gdje debljina pokrivača prelazi 2,0 m, obavezno dolazi do pojave klizišta, kako uslijed prirodnih morfogogenetskih procesa na padinama, tako i uslijed antropogene aktivnosti bilo koje vrste.

U južnom dijelu općine, uglavnom, su zastupljene mezozojske karbonatne stijene i klastiti. Ovi stijenski kompleksi odlikuju se velikom tektonskom polomljenošću, povoljnim i postojećim fizičkomehaničkim svojstvima, stabilnošću, dobrom nosivošću, izarzitom vodopropusnošću i znatno povoljnijim inženjersko – geološkim odlikama, u odnosu na središnje uže dijelove područja uz rijeku Neretvu.¹

2.7. Ekonomska razvijenost

Prije ratnih dešavanja u Bosni i Hercegovini općina Konjic je svrstavana u red razvijenijih općina „prevashodno zahvaljujući izuzetno jakom metalnom kompleksu UNIS Konjic industrijskom zonom sa raznovrsnim asortimanom proizvoda metalne industrije, kao što su namjenska industrija, industrija vijaka i automobilskih dijelova, štancovanim i struganim dijelovima, alatima za širu namjenu, remont i proizvodnja novih mašina i proizvodnja i distribucija toplotne energije za grijanje i industriju.

Druga grana privrede koja je u velikoj mjeri uticala na razvoj Općine Konjic je drvnoprerađivačka industrija koja je obuhvatala industrijsku zonu „ŠIPAD“ Konjic i bila je bazirana na sječu i preradu drvne građe, izradu rezbarenog namještaja širokog asortimana i razne stolarske usluge. Građevinska industrija se uglavnom odnosila na niskogradnju,

¹ Prostorni plan općine Konjic 2013 – 2033.g. str.9

visokogradnju, separaciju šljunka za proizvodnju betona i betonskih elemenata. Rudarska industrija na području Općine Konjic je zastupljena kroz eksploataciju i preradu pirofilita.

U odnosu na prijeratno stanje, danas općina Konjic iako je privredna struktura u bitnom izmjenjena, bilježi svoj rast. Na području općine u 2014. godini registrirano je ukupno 2210 preduzeća.

Pojavljaju se nove firme koje sa svojom tehnologijom, proizvodnjom i upošljavanjem novih radnika postaju značajan faktor privrednog razvoja općine Konjic.

U 2012. godini na području općine Konjic ukupan broj zaposlenih kretao se oko 4.455, da bi u 2013. godini taj broj porastao na 4 699, a u 2014. godini došlo je do ponovnog pada broja zaposlenih na 4.630 osoba. Sa druge strane broj nezaposlenih osoba na području općine Konjic u 2012. godini iznosio je 3.855, u 2013 godini taj broj je iznosio 3 929, a u 2014. 4.170. Prosječna neto plaća u općini Konjic 2012. godine iznosila je 696 KM, u 2013. godini 690 KM, da bi u 2014. godini bio zabilježen rast neto plaće na 720 KM.

III. TEKSTUALNI DIO PLANA

3.1. Sistem uključivanja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica u akciju gašenja požara

Profesionalnom vatrogasnom jedinicom općine rukovodi starješina jedinice koji ispunjava uslove utvrđene u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji organa uprave civilne zaštite Općine.

Uslovi se utvrđuju prema propisima koji se odnose na utvrđivanje radnih mjesta državnih službenika i namještenika organa državne službe s tim da imaju VII stepen stručne spreme iz oblasti zaštite od požara i sigurnosti i tehničkih struka koje se utvrde u propisu iz člana 159. Stav 1. tačka 1) Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva i tri godine radnog iskustva u vatrogasnim jedinicama, bez obzira u kojoj stručnoj spremi, te položan ispit za rukovodioca akcije gašenja požara. U tom propisu utvrđuju se i naziv i funkcija starješina vatrogasnih jedinica.“ (Član 75. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, Sl. novine FBiH broj: 64/09).

Profesionalna vatrogasna jedinica općine upošljava 13 profesionalnih vatrogasaca, a njen rad organiziran je na temelju stalnih dežurstava i to tako da se u stalnom dežurstvu nalaze po tri ili četiri uposlana vatrogasca.

Shema br.1. Prikaz vatrogasnih snaga na području općine Konjic

Profesionalna vatrogasna jedinica Konjic opslužuje cjelokupan teritoriji općine Konjic, a kao takva raspolaže materijalno – tehničkim sredstvima kako je prikazana u tabeli u nastavku.

VATROGASNA VOZILA		
Redni broj	Tip vozila	Dodatna oprema i kapaciteti
1	Mercedes 11-20 kombinovano vozilo	1800 litara vode, 200 kg praha, 1 motora pumpa za ispušavanje vode, 1 hidraulika za spašavanje iz automobila i svom opremom za gašenje požara
2	Mercedes 11-20 kombinovano vozilo	1800 litara vode, pjena za gašenje lakozapaljivih materijala, jedna hidraulika, jedna motorna pumpa za ispušavanje vode, motorna pila, motorna pila motofleks i svom opremom za gašenje požara
3	Cisterna Actros1843 – prateća cisterna	8000 litara vode i svom opremom za gašenje požara i dopunjavanje navalnih vozila
4	Kombi vozilo za gašenje početnih požara Volkswagen T5	200 litara vode pjena za gašenje lakozapaljivih materijala i hidraulika za spašavanje ljudi iz automobila nakon udesa
5	MAN 10-153	Terensko vozilo sa 2500 litara vode i svom opremom za gašenje požara
NAPOMENA: Sva vozila su opremljena sa po dva izolaciona aparata sa kisikom i maskama za spašavanje ljudi iz objekata i gašenje unutrašnjih požara.		

Tabela br.1. Prikaz MTS PVJ Konjic – vozila

ČAMAC ZA SPAŠAVANJE NA VODI		
Redni broj	Naziv	Kapacitet sjedenja
1.	Čamac za spašavanje	8 osoba

Tabela br.2. Prikaz MTS PVJ Konjic – čamci

Redni br.	POPIS VATROGASNE OPREME	Godina (2015)
1	Kompleti mororne hidraulike	8
2	Agregat za struju	11
3	Azbesna odjela	5
4	Bonsek	14
5	Brentače	3
6	Brusilice	2
7	Čekic	10
8	Čekic malj od s kg	2
9	četka za Čišćenje asvalta	2
10	Cjevasti ključevi	3

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA OPĆINE KONJIC

Redni br.	POPIS VATROGASNE OPREME	Godina (2015)
11	Crijeva Ø 25, dužina 15 metara	51
12	Crijeva Ø 75, dužina 15 metara	34
13	Crijeva Ø 52, dužina 15 metara	20
14	Crijevo Ø 52 i mlaznica na hidrantu	17
15	Ćuskija	1
16	Fiksne stanice	1
17	Flaša od 30 kg za N2	2
18	Flaša od 30kg za CO2	1
19	Francuz ključ	3
20	Grablje sa drvenom drškom	4
21	Grablje sa željeznom drškom	4
22	Gumene čizme	3
23	Hargin	11
24	Hidrantski nastavci sa dva ključa	4
25	Hidrantski nastavci sa jednim ključem	2
26	Hiltovka busilica	4
27	Kabanice	2
28	Kacige	1
29	Klijesta za željezo	4
30	Ključevi za crijeva	1
31	Kombinirke kliješta	2
32	Komplet alat za motornu pilu	1
33	Komplet hidraulike sa stegom 220 W	3
34	Komplet prve pomoći	1
35	Komplet spanera	2
36	Kompleti intervencijskih uniformi	1
37	Krampe	11
38	Lampe za glavu	40
39	Lampe za glavu	1
40	Lapate	2
41	Imbus ključ	46
42	Lopate za snijeg	19
43	Izolacioni aparati	8
44	Mala (precizna) vaga u gr	1
45	Metle za gasenje požara	1
46	Mjesač za ljepilo	2
47	Mlaznica Ø 25 sa drškom	2
48	Mlaznice Ø 25 bez drške	1
49	Mlaznice Ø 52	4
50	Mlaznice Ø 75	4
51	Mlaznice za pjenu	10
52	Motike	2
53	Motorna pila sa cekularom steel	1
54	Motorna pila STIHL	3
55	Motorna pumpa Honda, četverotaktna	1
56	Motorole	1

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA OPĆINE KONJIC

Redni br.	POPIS VATROGASNE OPREME	Godina (2015)
57	Motorole	3
58	Norveška crijeva \varnothing 65, dužina 25 metara	6
59	Opasač sa sjekirom	1
60	Opasači	1
61	PP aparat C02-5	1
62	PP aparat S-9	1
63	PP. Aparat S-6	1
64	Prelazni komad za brze intervencije	1
65	Prelazni komadi \varnothing 25/52	1
66	Prelazni komadi \varnothing 52/75	1
67	Prelazni komadi \varnothing 75/52	1
68	Pumpa za pretakanje C02	14
69	Razdjelnica \varnothing 52/25	12
70	Razdjelnice \varnothing 75/52	2
71	Rezervne bore za izolacione aparate	3
72	Rezervne drzalice za lopate i grablje	3
73	Rolcange	4
74	Ručna zaga	2
75	Ručne lampe	3
76	Ručne lampe	2
77	Set alata za servis	3
78	Set okastih ključeva	7
79	Set viljuskastih ključeva	1
80	Sjekira	1
81	Spasilacko uže	1
82	Spicangle kliješta	1
83	Srednja vaga	1
84	Stari hidrantski nastavak \varnothing 75	1
85	Trodjelna razdjelnica	1
86	Univerzalna mlaznica \varnothing 25	7
87	Univerzalne mlaznice \varnothing 52	1
88	Uređaj za ispitivanje aparata na vodeni pritisak	1
89	Uređaj za punjenje aparata prahom	2
90	Uređaj za punjenje N2	1
91	Velika lampe	1
92	Velika vaga	1
93	Velike lampe	4
94	Vlagomjer praha	3
95	Željezne metle bez drške	1

Tabela br.3. Prikaz MTS PVJ Konjic – ostala vatrogasna oprema

Redni br.	POPIS VATROGASNE OPREME VJ ŠUMARSTVO PRENJ	Količine u godina (2015)
1	Cisterna FAP – 5000 litara vode i sva oprema za gašenje požara	1
2	Forg Ranger – 300 litara vode, crijevo 100 m, mlaznica i radio veza sa motorolom	1
3	Crijevo za vodu (alkatan)	7000 m

Redni br.	POPIS VATROGASNE OPREME VJ ŠUMARSTVO PRENJ	Količine u godina (2015)
4	Vatrogasna crijeva - original	12 kom
5	Mlaznice za crijeva	4 kom
6	Brentače – ledne	25 kom
7	Metlarice	15
8	Sjekire	5 kom
9	Krampovi	15 kom
10	Lopate	20 kom
11	Budaci uski	40 kom
12	Grablje željezne	40 kom
13	Motorna pila STHIL	1 kom

Tabela br.4. Oprema VJ Šumarstvo Prenj

Kada je riječ o postupanju u slučaju požara, odnosno samom sistemu uključivanja PVJ Konjic u akciju gašenja požara, postupak je dat u nastavku ovog Plana.

KOMANIR PVJ: U momentu primanja dojave o pojavi požara na njenom području, komandir vatrogasne jedinice, dužan je odmah, samoinicijativno organizirati izlazak jedinice na mjesto požara i pristupiti njegovom gašenju i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

KOMANDIR PVJ: Kada je na mjestu intervencije prva počela da interveniše dobrovoljna vatrogasna jedinica vatrogasnog društva, ili pravnog lica, akcijom rukovodi rukovodilac akcije gašenja požara, odnosno komandir navedene jedinice do dolaska PVJ, kada rukovođenje intervencijom preuzima rukovodilac akcije gašenja požara ili starješina PVJ.

Ukoliko je intervenciju na mjestu požara prva počela interventna jedinica PVJ, akcijom gašenja požara rukovodi rukovodilac akcije gašenja požara te jedinice. Ukoliko je za gašenje požara potrebno angažovati kompletnu PVJ Konjic, rukovođenje akcijom gašenja požara preuzima komandir PVJ Konjic. Rukovodilac akcije gašenja požara vrši raspored jedinice, određuje pravce djelovanja i taktiku gašenja požara.

DVJ koja dolazi kao ispomoć PVJ, stavlja se na raspolaganje rukovodiocu akcije gašenja požara PVJ. Dolaskom na mjesto požara, komadir vatrogasne jedinice koja je došla kao ispomoć, javlja se rukovodiocu akcije gašenja požara, kojeg upoznaje sa ljudskim i materijalnim resursima kojima raspolaže. Rukovodilac akcije gašenja požara raspoređuje pristiglu jedinicu prema vlastitom planu gašenja požara, određujući joj pravac i smjer dejstva. Komadir pristigle vatrogasne jedinice potčinjava se rukovodiocu akcije gašenja požara i dužan je izvršavati sva njegova naređenja sve dok se požar potpuno ne ugasi ili jedinica bude zamijenjena.

Ukoliko se radi o vatrogasnim jedinicama pristiglim kao ispomoć iz drugih općina postupak je sljedeći:

- I. Vatrogasna jedinica koja dolazi kao ispomoć na područje općine Konjic, stavlja se na raspolaganje Općinskom štabu civilne zaštite. Komandir pristigle vatrogasne jedinice

dužan je upoznati komandanta Općinskog štaba civilne zaštite Konjic sa kojim snagama i sredstvima je došao kao ispomoć.

- II.** Komandant Općinskog štaba civilne zaštite, pristiglu jedinicu sa vodičem upućuje na mjesto požara. Dolaskom na požarište, komandir vatrogasne jedinice koja je došla kao ispomoć, javlja se rukovodiocu akcije gašenja požara, kojeg takođe upoznaje sa ljudskim i materijalnim resursima kojima raspolaže. Komandir jedinice koja je došla kao ispomoć potčinjava se rukovodiocu akcije gašenja požara i izvršava sva njegova naređenja. Pravac djelovanja jedinice, odmor, zamjenu i sve ostale aktivnosti vezane za pristiglu jedinicu određuje rukovodilac akcije gašenja požarom od momenta potčinjavanja jedinice do potpunog gašenja požara ili naredbe Općinskog štaba civilne zaštite.
- III.** Taktičko sadejstvo svih vatrogasnih jedinica koje su pristigle na mjesto požara sa vlastitom vatrogasnom jedinicom, ostvaruje se pod komandom starješine PVJ Konjic, kao rukovodiocem akcijom gašenja koji samostalno odlučuje o svim elementima akcije gašenja i niko nema pravo da se miješa u njegov rad.

Ako rukovodioc akcijom gašenja požara, kod velikih i katastrofalnih požara nije u stanju da sam ostvaruje potpunu koordinaciju rada svih jedinica koje učestvuju u akciji gašenja požara, o tome obavještava Štab civilne zaštite općine Konjic. U koordinaciji sa Štabom civilne zaštite općine Konjic formira se operativni štab za gašenje požara kao i komandni punkt za to tijelo. Operativni štab ima zadatak da obezbijedi ljudske i materijalne potencijale za gašenje požara u skladu sa planom koji je donio rukovodilac akcije gašenja požara, eventualnu zdravstvenu pomoć, evakuacije, te kompletno logističko obezbjeđenje akcije gašenja požara. Sastav operativnog štaba prikazan je na shemi u nastavku.

Shema br.2. Sastav operativnog štaba

3.2. Sistem subordiniranja i zapovjedanja u akcijama gašenja većih požara

Osnovne snage za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području općine Konjic su:

- Profesionalna vatrogasna jedinica, koju osniva Općina, predstavlja osnovnu snagu za zaštitu od požara;
- Jedinice i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, organi uprave civilne zaštite, štabovi civilne zaštite;
- Općinske jedinice civilne zaštite specijalizovane namjene za protivpožarnu zaštitu;
- Operativni centar civilne zaštite općine koji osigurava komunikacijsko – informacijsku podršku štabovima civilne zaštite i drugim organima koji rukovode akcijama zaštite na području ugroženom od požara.
- Ukoliko bi na području općine Konjic došlo do osnivanja Dobrovoljnog vatrogasnog društva / jedinice i isto bilo osposobljeno i materijalno – tehnički opremljeno, isto bi ulazilo u sastav osnovnih snaga za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području općine Konjic.

3.2.1. Brojnost vatrogasnih jedinica na području općine Konjic

- Na području općine Konjic djeluje jedna PVJ, koja u svom sastavu ima 13 profesionalnih vatrogasaca i komandira.
- Profesionalnom vatrogasnom jedinicom općine Konjic rukovodi komandir jedinice, koji ispunjava uslove utvrđene u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji organa uprave civilne zaštite općine.
- Pri gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, po zahtjevu komandira vatrogasne jedinice, ili lica koje ga zamjenjuje, angažuju se i dobrovoljne vatrogasne jedinice, ukoliko iste egzistiraju na tom lokalitetu ili vatrogasne jedinice pravnog lica. Na području općine Konjic djeluje i VJ Šumarstvo Prenj koja u svom sastavu ima 12 pripadnika. Budući da se na području općine Konjic osniva DVD isto će od momenta kada bude osposobljeno, opremljeno i funkcionalno biti angažovano u akcijama gašenja požara,
- Dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama koje su formirane u vatrogasnim društvima i vatrogasnom jedinicom u pravnim licima, rukovodi komandir jedinice. Komandire jedinica imenuje nadležni organ određen aktom vatrogasnog društva, odnosno pravnog lica u sporazumu sa starješinom profesionalne vatrogasne jedinice općine ili kantona.

U narednoj tabeli dat je pregled vatrogasnih jedinica sa ljudstvom i kontaktima ovlaštenih osoba:

Redini broj	Vatrogasni dom vatrogasne jedinice / društva	Adresa	Broj vatrogasaca	Komandir VJ i	Kontakr tel
1	PVJ Konjic	Donje polje 42	13	Zdravko Knežević	123 ili 036 726 124
2	VJ Šumarstvo Prenj	Sarajevska 31	12	Macić Amar	061 383 454
				Voloder Fedža, zam.	061 279 546

Tabela.br. 5. Ovlaštene osobe u VJ u općini Konjic

Komandir jedinice / odjeljenja podređen je rukovodiocu Službe civilne zaštite i vatrogastva općine Konjic, ili rukovodiocu drugog organa u čijem sastavu se nalazi vatrogasna jedinica. U situacijama velikih požara ili drugih prirodnih nesreća, komandir vatrogasne jedinice koji rukovodi akcijom gašenja požara i zaštitom i spašavanjem ljudi i materijalnih dobara direktno je podređen nadležnom štabu civilne zaštite čija naređenja je obavezan izvršavati.

Starješini jedinice odgovorni su:

- ❖ Starješina grupe,
- ❖ Svi profesionalni vatrogasci u grupi

Kada u akcijama gašenja požara pored profesionalnih vatrogasnih jedinica učestvuju i dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice pravnih lica, akcijom gašenja požara rukovodi starješina profesionalne vatrogasne jedinice, a svi ostali su mu podređeni i moraju izvršavati njegova naređenja.

Radi što efikasnijeg i nesmetanog gašenja požara, rukovodilac akcije gašenja požara u obavljanju vatrogasne intervencije ima ovlaštenje da:

- a) zabrani pristup nepozvanim licima, kao i saobraćaj preko i pored mjesta intervencije,
- b) pozove policiju da osigura lice mjesta,
- c) naredi evakuaciju ljudi i materijalnih dobara sa ugroženog područja,
- d) naredi prekid dovoda električne energije i gasa,
- e) naredi djelimično ili potpuno rušenje objekata preko kojih bi se požar mogao proširiti,
- f) preusmjeri dovod vode na mjesto gašenja požara,
- g) naredi korištenje vode iz bunara, cisterni i rezervoara koja se može koristiti za gašenje požara bez obzira kome bunari i cisterni pripadaju,
- h) naredi korištenje vozila pravnih lica, državnih organa i pojedinaca za prevoz nastradalih do najbliže zdravstvene ustanove,
- i) nasilno otvori zaključani objekat koji nije zahvaćen požarom, ako doprinosi uspješnosti intervencije,
- j) naredi licima koja stanuju ili su se zatekla u neposrednoj blizini intervencije da pruže pomoć u intervenciji.

Sve navedene mjere, rukovodilac akcije gašenja požara naređuje rješenjem ili usmeno. Ukoliko je izdata usmena naredba, pisano rješenje mora uslijediti u roku od 24 sata. Iste ove mjere može narediti i inspektor za vatrogastvo.

U situacijama proglašenja nesreće od požara za područje općine Konjic, akcijama zaštite i spašavanja rukovodi Općinski štab civilne zaštite.

3.3. Sistem rukovođenja u akcijama gašenja većih požara

Vatrogasna jedinica u momentu primanja dojave o pojavi požara na njenom području, odnosno starješina te jedinice, dužan je odmah, samoinicijativno organizirati izlazak jedinice, na mjesto požara i pristupiti njegovom gašenju odnosno spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih u požaru.

Akcijom gašenja požara, odnosno vatrogasnom intervencijom, rukovodi rukovodilac akcije gašenja požara čija je jedinica prva počela gasiti požar.

Kada je na mjestu intervencije prva počela da interveniše dobrovoljna vatrogasna jedinica vatrogasnog društva, ili pravnog lica, akcijom rukovodi rukovodilac akcije gašenja požara navedene jedinice do dolaska profesionalne vatrogasne jedinice, kada rukovođenje intervencijom preuzima rukovodilac akcije gašenja požara PVJ.

Ako starješina vatrogasne jedinice koji rukovodi akcijom gašenja požara procjeni da angažiranom jedinicom, sredstvima i opremom, nije u mogućnosti uspješno završiti intervenciju o tome odmah izvještava rukovodioca općinske službe civilne zaštite.

Šef službe - pomoćnik općinskog načelnika za civilnu zaštitu i vatrogastvo dužan je na osnovu raspoloživih podataka odmah donijeti odluku o angažovanju ostalih raspoloživih snaga formiranih od dobrovoljnih vatrogasnih jedinica i vatrogasnih jedinica pravnih lica, službi spašavanja sa područja općine Konjic.

Ako angažirane vatrogasne jedinice nisu dovoljne za izvršenje vatrogasne intervencije, u tom slučaju rukovodilac Službe civilne zaštite i vatrogastva dužan je odmah poduzeti sljedeće:

- ✚ Angažirati snage i sredstva civilne zaštite općine i općinskih organa uprave i u dogovoru sa starješinom vatrogasne jedinice narediti im izvršavanje odabranih mjera zaštite i spašavanja;
- ✚ Aktivirati općinski štab civilne zaštite sazivanjem vanredne sjednice na kojoj se vrši procjena situacije, odabir snaga i sredstava civilne zaštite i općinskih organa uprave i nalaže im izvršavanje odabranih mjera zaštite i spašavanja.

U slučaju ako poduzete mjere i odabrane snage civilne zaštite pruže uspješan odgovor prestaje angažman Štaba civilne zaštite i daljnje aktivnosti se prepuštaju nadležnim općinskim organima vlasti da ih rješavaju kroz svoju redovnu aktivnost.

U slučaju da poduzete mjere zaštite i spašavanja nisu dale očekivani rezultat i da je i dalje prisutna prijetnja po ljude i materijalna dobra, zakazuje se vanredna sjednica i ponovo aktiviranje Općinskog štaba civilne zaštite.

Na osnovu izvršene analize i procjene situacije općinski štab daje prijedlog općinskom načelniku da donese „**Odluku o proglašenju stanja prirodne nesreće izazvane požarom**“.

Nakon donošenja Odluke o proglašenju stanja prirodne nesreće od požara, općinski štab civilne zaštite provodi drugu fazu rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja.

To je najvažnija funkcija štaba civilne zaštite, koja podrazumijeva da štab civilne zaštite u fazi spašavanja i u fazi otklanjanja posljedica:

1. Odlučuje o upotrebi i angažiranju svih snaga i sredstava civilne zaštite, kao i ljudstva i sredstava organa uprave i upravnih organizacija, pravnih lica i drugih institucija i građana i njihovih sredstava, na zadacima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koji su ugroženi ili nastradali od požara na području koje je pogođeno požarom,
2. Da u toku faze spašavanja i faze otklanjanja posljedica neprekidno vrši usmjeravanje i raspoređivanje snaga i sredstava na područja na kojima je njihovo angažovanje potrebno i određuje mjere i aktivnosti koje treba preduzeti i
3. Da usmjerava i koordinira ukupne aktivnosti na spašavanju ljudi i materijalnih dobara i otklanjanju posljedica na području pogođenom požarom.

Vatrogasne jedinice, pravna lica, državni organi, druge institucije i samostalne radnje i građani dužni su postupiti po naredbi štaba civilne zaštite.

U slučaju da provođenje navedenih aktivnosti od strane Općinskog štaba civilne zaštite da rezultat prestaje angažman štaba i daljnje aktivnosti se prepuštaju nadležnim općinskim organima vlasti da ih rješavaju kroz svoju redovnu djelatnost.

U slučaju da angažirane snage i sredstva i poduzete mjere zaštite i spašavanja nisu dale očekivani rezultat i da požar i dalje ugrožava ljude i materijalna dobra, upućuje se zahtjev za pomoć direktoru Kantonalne uprave civilne zaštite HNK. Zahtjev se razmatra i donosi na sjednici općinskog štaba, a podnosi ga općinski načelnik.

Redoslijed radnji na kantonalnom nivou je potpuno isti kao i na općinskom, i to:

Direktor Kantonalne uprave civilne zaštite HNK (u nastavku KŠCZ HNK), u skladu sa svojim ovlaštenjima angažira kantonalne snage i sredstva civilne zaštite i kantonalnih organa uprave odnosno kantonalni štab civilne zaštite na pružanju pomoći na mjestu ugroženom požarom.

U slučaju da poduzete aktivnosti ne daju rezultat KŠCZ HNK predlaže Vladi kantona da proglasi stanje prirodne nesreće od požara.

Nakon proglašenja stanja prirodne nesreće uzrokovane požarom na nivou kantona, KŠCZ HNK pored snaga i sredstava civilne zaštite, organa uprave kantona i pravnih lica ima ovlaštenja da za gašenje požara angažira i snage i sredstva zaštite i spašavanja ostalih općina, a prije svih vatrogasne jedinice i uputi ih na mjesto požara.

U slučaju da aktivnosti poduzete od direktora KUCZ HNK i KŠCZ HNK ne daju rezultat i ne uklone opasnost od požara, na prijedlog KŠCZ HNK podnosi „Zahtjev za pomoć direktoru Federalne uprave civilne zaštite“.

Redoslijed radnji na nivou Federacije je potpuno isti kao i na nižim nivoima, i to:

Direktor FUCZ, u skladu sa svojim ovlaštenjima, angažira federalne snage i sredstva civilne zaštite i federalnih organa uprave, a ako to ne da rezultat aktivira Federalni štab civilne zaštite (FŠCZ).

Kod gašenja požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu, na zaštićenim područjima i objektima, i u drugim slučajevima kada je potrebno posebno stručno poznavanje tehnoloških postupaka i opasnosti karakterističnim za navedene postupke (minirana i druga područja), rukovodilac akcije gašenja požara dužan je ostvariti saradnju sa licem koje je stručno za taj tehnološki postupak i tako osigurati sigurnost i uspješno gašenje požara,

Gašenje požara u šumama i na šumskom zemljištu vrši na način predviđen u Zakonu o šumama Hercegovacko - neretvanskog kantona.

Ukoliko je došlo do požara na terenu kontaminiranom neeksplozivnim ubojnim sredstvima ili se sumnja da bi na tom području mogla postojati NUS-a, postupa se na sljedeći način:

- ❖ Ukoliko na miniranom području treba intervenirati interventna jedinica ŠGP „Konjičko“, neophodno je putem Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite dostaviti zahtjev Kantonalnoj upravi civilne zaštite HNK za angažovanje TUN tima na ugroženom području. Sve daljnje radnje na gašenju požara, rukovodilac akcije gašenja požara će koordinirati sa vođom TUN tima.
- ❖ Požari na miniranom području po pravilu se ne smiju gasiti sa zemlje osim u konsultacijama sa vođom TUN tima. Uvijek treba nastojati da se sa sigurne udaljenosti nastoji spriječiti širenje požara izvan miniranog područja stvaranjem požarnih prepreka ili na drugi adekvatan način. Ukoliko se radi o požaru koji se desio na nepristupačnom miniranom području, za gašenje je neophodno angažovati helikoptere Oružanih snaga Bosne i Hercegovine ili druga sredstva za gašenje požara iz vazduha. Angažovanje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine vrši se na način i po proceduri opisanoj u poglavlju o angažovanju Oružanih snaga BiH.

3.4. Načini pozivanja i uključivanja distributera energenata u akciju gašenja požara

Rukovodilac akcije gašenja požara ima ovlasti da naredi isključenje energenata. Ako je za akciju gašenja požara, koja traje u toku radnog vremena, potrebno isključenje električne energije. Rukovodilac akcije gašenja požara zahtjev podnosi sredstvima veze dežurnom u operativnom centru civilne zaštite koji zahtjev prosljeđuje dežurnom dispečeru Elektrodistribucije Sarajevo PJ Konjic.

Sve radnje koje poduzima dežurni u operativnom centru civilne zaštite evidentira u dnevnik dežurstva. Ukoliko je potrebno isključenje električne energije izvan radnog vremena, rukovodilac akcije gašenja požara (ukoliko mu tehničke mogućnosti sredstava veze kojima raspolaže to omogućuju) direktno poziva dežurnog dispečera Elektrodistribucije i istom saopštava svoj zahtjev. Ukoliko nema tehničkih mogućnosti za direktan kontakt, zahtjev prosljeđuje dežurnom vatrogasne jedinice koji zahtjev prosljeđuje dežurnom dispečeru.

Dežurni vatrogasne jedinice u odgovarajuće evidencije mora da zavede sve radnje koje je poduzeo, zahtjev za isključenje, vrijeme, područje, ime i prezime rukovaoca akcije gašenja požara, kao i personalne podatke dežurnog dispečera. Isto tako, treba evidentirati vrijeme kad je odobreno isključenje energenta, na kojem području, i o istom obavjestiti rukovodioca gašenja požara.

Isključenje električne energije u slučaju požara može vršiti samo stručno pogonsko osoblje koje radi na elektroenergetskim postrojenjima i to:

- U napojnim TS isključenje električne energije u slučaju požara može vršiti samo stručno osoblje Elektro distribucija Sarajevo PJ Konjic, odnosno kompanije koja upravlja postrojenjima na tom području
- U svim drugim TS (distributivnim) isključenje električne energije u slučaju požara može vršiti samo stručno pogonsko osoblje Elektro distribucije Sarajevo PJ Konjic, koje radi na održavanju tih postrojenja,
- U TS preko kojih se napajaju električnom energijom industrijski objekti isključenje električne energije u slučaju požara može vršiti samo stručno pogonsko osoblje koje radi na održavanju tih postrojenja.

Samo u krajnjoj nuždi isključenje električne energije u slučaju požara mogu vršiti za to obučeni pripadnici PVJ Konjic, uz odobrenje Elektro distribucije Sarajevo PJ Konjic.

U slučaju većih požara u kojima su požarom zahvaćene ili neposredno ugrožene elektroenergetske mreže i postrojenja, isključenje električne energije se vrši u napojnim TS pomoću glavnih prekidača na dovodnim ili odvodnim poljima. Isključenje električne energije se može vršiti ručno, a ako bi ova manipulacija bila opasna za pogonsko osoblje, isključenje električne energije se može izvršiti daljinskim prekidačem smještenim na komandnom pultu u prostoriji dežurnog električara.

U slučaju manjih požara u kojima su požarom zahvaćene ili neposredno ugrožene električne mreže i instalacije, isključenje električne energije se može izvršiti pomoću glavnih prekidača na dovodima ili odvodima u TS preko koje se električne mreže i instalacije napajaju električnom energijom.

Isključenjem električne energije ne smije se ometati ili prekidati normalan rad vatrogasnih pumpi na električni pogon, stabilnih uređaja za gašenje požara, liftova itd.

Ustanova	Adresa	Kontakt telefon	Ovlaštena osoba
JP Elektro distribucija PJ Konjic	Željeznička br. 6	036 727 155	Dežurni dispečer
Elektroprijenos BiH DC OP Mostar	Bleiburški žrtava bb	036 316 516	Dežurni dispečer

Tabela br.6. Uključivanje distributera energenarta

3.5. Uključivanje komunalnih preduzeća u akciju gašenja požara

U slučaju požara većih razmjera na teritoriji općine Konjic u akciju gašenja požara se uključuje i JKP „Standard“ d.d. Konjic., koje se stavlja na raspolaganje općinskoj Službi za civilnu zaštitu i vatrogastvo i PVJ Konjic, sa svojim materijalno - tehničkim sredstvima. Uključivanje komunalnog preduzeća u akciju gašenja požara vrši se putem telefona koji je naveden u sljedećoj tabeli:

Ustanova	Adresa	Kontakt telefon	Ovlaštena osoba
KP "STANDARD" d.d. KONJIC	Musala bb.	Telefon 1: 036 726 308 Telefon 2: 036 726 163 Telefon 3: 036 726 180	Tahirović Enver, direktor

Tabela br.7. Kontakti JKP „Standard“ dd Konjic

3.6. Uključivanje službi za pružanje prve medicinske pomoći u akciju gašenja požara

Ukoliko ima saznanja da ima povrijeđenih ljudi, rukovodilac akcije gašenja požara, preko operativnog centra odmah poziva hitnu pomoć na mjesto požara. Općina Konjic ima razvijen sistem zdravstvene zaštite, a na teritoriji Općine djeluje JU „Opšta bolnica Konjic“ koja pored bolničke zdravstvene zaštite pruža i vanbolničku (primarnu) zdravstvenu zaštitu kroz dvije gradske ambulante, 7 sektorski ambulanti u naseljenim mjestima (Lisičići, Čelebići, Glavičine, Solakova Kula i Bjelimići, Buturović polje i Glavatićevo)

Pored navedenih terenskih ambulanti, JU Opšta bolnica Konjic ima i posebne odjele za: zdravstvenu zaštitu djece i učenika, zdravstvenu zaštitu žena, centar za mentalno zdravlje, zdravstvenu zaštitu radnika, zdravstvenu zaštitu plućnih bolesnika, higijensku i epidemiološku službu, stomatološku zdravstvenu zaštitu i odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju. Pored navedenog u okviru JU Opšta bolnica djeluje i Urgentni centar sa hitnom medicinskom pomoći. U tabelarnom prikazu u nastavku dat je pregled zdravstvenih ustanova koje se mogu pozvati u akciju gašenja požara:

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udajenost od PVJ	Kontakt telefon
1.	JU Opšta bolnica Konjic	Bolnička bb	5 min	036 712 515 i 036 712 521
2.	Dječiji dispanzer	Varda bb	3 min	
3.	Fizijatrija	Trg državnosti	3 min	
4.	Ambulanta Solakova Kula	Solakova kula	42 min	
5.	Ambulanta Čelebići	Čelebići	10 min	
6.	Ambulanta Bjelimići	Bjelimići	52 min	
7.	Ambulanta Lisičići	Lisičići	15 min	
8.	Ambulanta Glavičine	Branilaca Konjic	8 min	
9.	Ambulanta Buturović polje	Buturović polje	25 min	
10.	Ambulanta Glavatićevo	Glavatićevo	40 h	

Tabela br.8. Telefonski brojevi zdravstvenih ustanova na području općine Konjic

Pored Javne zdravstvene ustanove na području općine Konjic djeluje i privatna zdravstvena ustanova „PZU-Poliklinika Hadžihusejnović“ Konjic, koja se u određenim momentima također može uključiti u akcije spašavanja i medicinskog zbrinjavanja unesrećenih. U tabeli u nastavku date su kontakt informacije o ovoj zdravstvenoj ustanovi.

Zdravstvena ustanova	Adresa	Kontakt telefon
PZU- Poliklinika Hadžihusejnović	Maršala Tita 6	036 734 050

Tabela br.9. Telefonski brojevi PZU „Poliklinika Hadžihusejnović“

U slučaju velikih šumskih požara ili požara na farmama, kada postoji mogućnost širenja zaraznih bolesti sa životinja na čovjeka, u akciju gašenja požara treba uključiti i Veterinarsku stanicu (Veterinarska stanica d.o.o. Konjic).

U narednoj tabeli prikazana je adresa i kontakt telefoni ove ustanove.

Ustanova	Adresa	Kontakt telefon
Veterinarska stanica d.o.o. Konjic	Mostarska 96	036 726 256

Tabela br.10. Telefonski brojevi Veterinarske stanice Konjic

3.7. Uključivanje službi ili preduzeća te odgovornih osoba za osiguranje hrane i vode u akciju gašenja požara

U slučaju izbijanja požara većih razmjera, odnosno proglašavanja prirodne i druge nesreće aktivira se Civilna zaštita Općine i formira Operativni štab koji rukovodi akcijom otklanjanja opasnosti, obezbjeđuje hranu i vodu u akciji gašenja požara, za potrebe gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara angažuje organizacije i preduzeća da stave na raspolaganje potreban broj ljudi, alata, prevoznih, tehničkih i drugih sredstava.

U akcijama gašenja požara većih razmjera snadbijevanje hranom i pićem vatrogasaca i ostalih snaga angažovanih od strane OŠCZ Konjic obezbjeđuje lice koje ovlasti Općinski štab civilne zaštite.

U sljedećoj tabeli dat je pregled službi koje mogu biti angažovane u slučaju većih požara.

Ustanova	Adresa	Kontakt broj / kontakt osoba	Zaduženja
MDD HO MERHAMED OO KONJIC MUSLIMANSKO DOBROTVORNO DRUŠTVO	Pave Anđelića 13	Predsjednik: Nusret Điver Tel: 061/346-383	Obezbjeđuje hranu, vodu te druge namirnice potrebne za vatrogasce te službe zaštite i spašavanja u slučajevima prirodnih i drugih nesreća.

Ustanova	Adresa	Kontakt broj / kontakt osoba	Zaduženja
<p>CRVENI KRIŽ / KRST</p> 	Kolonija bb	<p>Sekretar: Kurtović Šaha</p> <p>036 726 183</p>	Obezbeđuje hranu, odjeću, deke, organizira podjelu istih, posjeduje magacine za skladištenja manjih količina hrane i robe.

Tabela br.11. Telefonski brojevi humanitarnih organizacija

3.8. Način zamjene vatrogasnih jedinica s novim jedinicama na gašenje požara

Profesionalna vatrogasna jedinica Konjic sa postojećim brojem vatrogasaca i postojećim materijalno – tehničkim sredstvima adekvatno može reagovati na požare na građevinama i manje požare na otvorenim površinama. No, mogućnosti ove PVJ u slučajima većih požara na građevinama ili više njih u istom momentu ili pak u slučajevima većih požara na otvorenim površinama, je evidentno smanjena i bilo bi neophodno u pomoć gašenja pozvati PVJ drugih općina.

U situaciji katastrofalnih požara ili u situacijama nesreća prouzrokovanih požarom, kada bi na gašenje požara bilo potrebno angažovanje kompletne PVJ općine Konjic, sa svim raspoloživim ljudstvom i MTS-a neprekidno duže od osam, odnosno dvanaest sati, istim bi trebalo osigurati adekvatnu zamjenu na samom požarištu kako se ne bi prekidao kontinuitet u gašenju požara. Zamjena PVJ Konjic u tom slučaju mora se obezbijediti kroz traženje pomoći u ljudstvu i tehnicima od drugih općina ili na drugi način.

Zamjena vatrogasne jedinice novom vatrogasnom jedinicom vrši se i u sljedećim situacijama:

- U slučaju ozljeđivanja pripadnika jedinice tokom akcije gašenja požara ili u putu do požarišta;
- U slučaju trovanja gasovima na požarištu ili eksplozija mina;
- U slučaju umora vatrogasaca;
- U slučaju zahtjeva Općinskog štaba civilne zaštite.

Zamjena vatrogasnih jedinica angažovanih na gašenju požara obavlja se na mjestu vatrogasne intervencije. Zamjenu vatrogasnih jedinica novim vrši rukovodilac akcije gašenja požara na način da vrši postepeno uvođenje pripadnika nove jedinice vodeći računa o opremi i vozilima koja koriste

3.9. Način uključivanja Oružanih snaga u gašenje požara

Savremeni principi organizacije i misija oružanih snaga pretpostavlja i obavezuje oružane snage svake države da u svojim misijama i kroz odgovarajuće procedure utvrde nivoe i načine pružanja pomoći civilnim vlastima u prirodnim i drugim nesrećama.

Angažiranje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće vrši se u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i

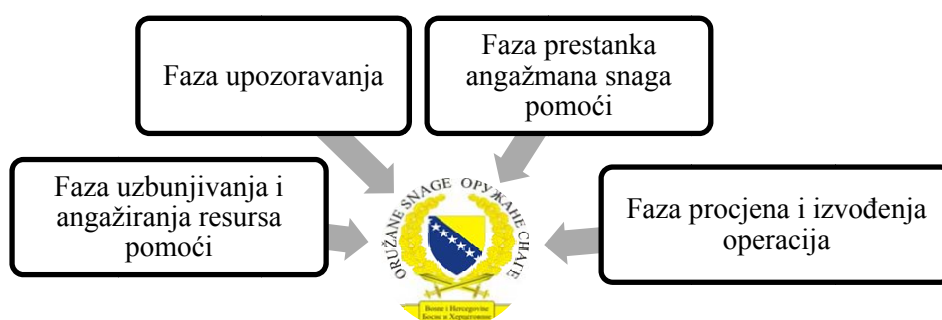
Hercegovine ("Službene novine BiH", broj: 88/05), Okvirnim Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini i Zakonom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Službene novine BiH", broj 14/05).

U slučajevima velikih požara kada snage i sredstva civilne zaštite općine, kantona i druga sredstva koja su angažirana u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara nisu dovoljna da osiguraju efikasnu zaštitu i spašavanje od požara na tom području preko Federalnog štaba civilne zaštite moguće je tražiti angažiranje Oružanih snaga BiH u konkretnoj akciji.

Postupak uključivanja Oružanih snaga BiH u akciju gašenja požara uređen je „Standardnim operativnim procedurama angažiranja Oružanih snaga BiH na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranje na prirodnu i drugu nesreću“ (U shematskom prikazu4 i 5. prikazan je postupak uključivanja Oružanih snaga BiH u akciju gašenja požara). Da bi se uopće mogle angažovati Oružane snage BiH u akcijama zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području Federacije BiH, neophodno je da se ispune sljedeći uslovi:

- da je na određenom području Federacije BiH nastala neka od prirodnih nepogoda ili druga nesreća većih razmjera,
- da snage i sredstva civilne zaštite i druge snage i sredstva koja su angažovana na zaštiti ljudi i materijalnih dobara nisu dovoljna da osiguraju efikasnu zaštitu i spašavanje na ugroženom području i
- da će se angažovanjem Oružanih snaga BiH smanjiti posljedice prirodne ili druge nesreće.

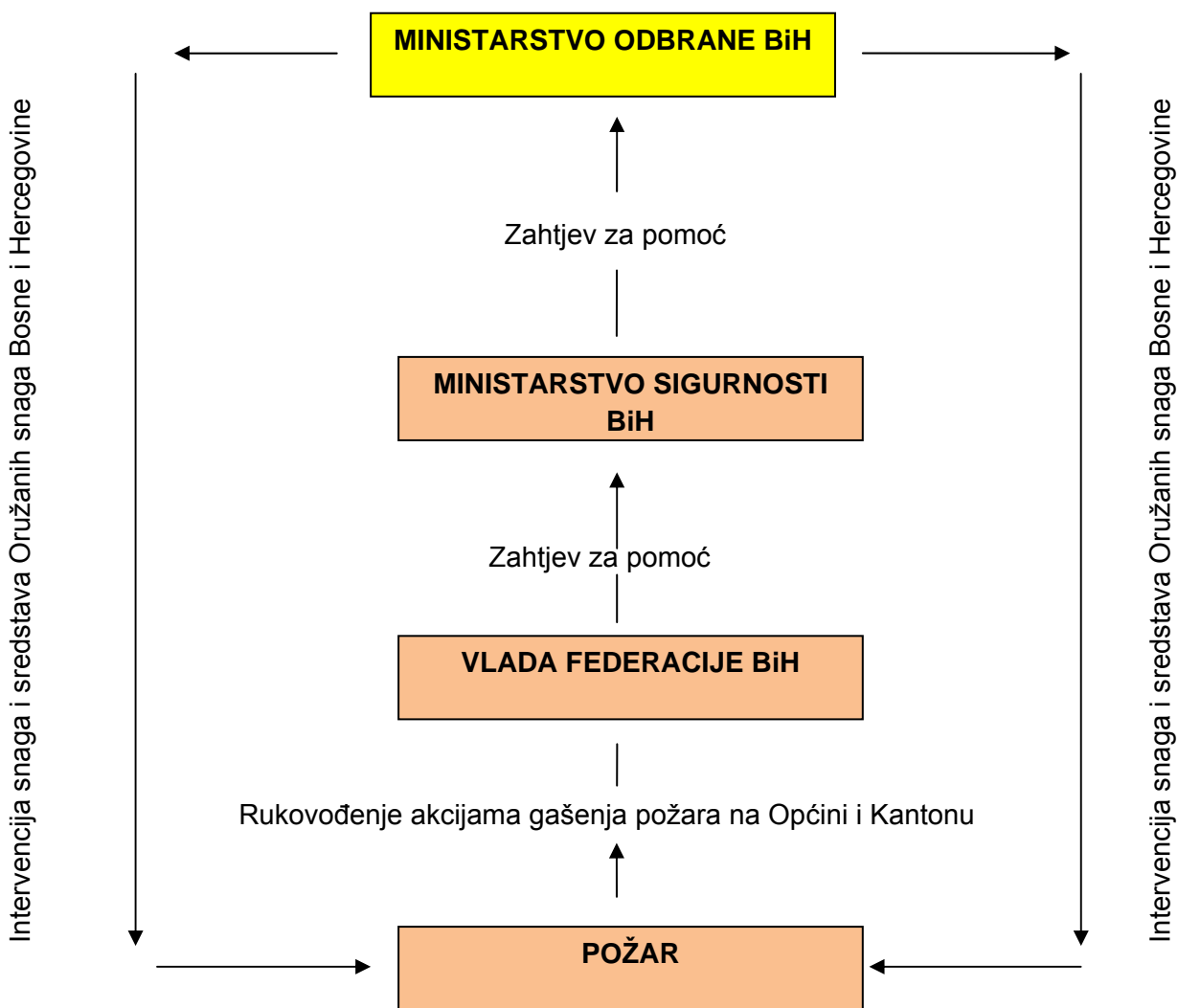
"Oružane snage Bosne i Hercegovine se mogu angažirati u sljedećim fazama organizacije i odgovora na prirodne ili druge nesreće.

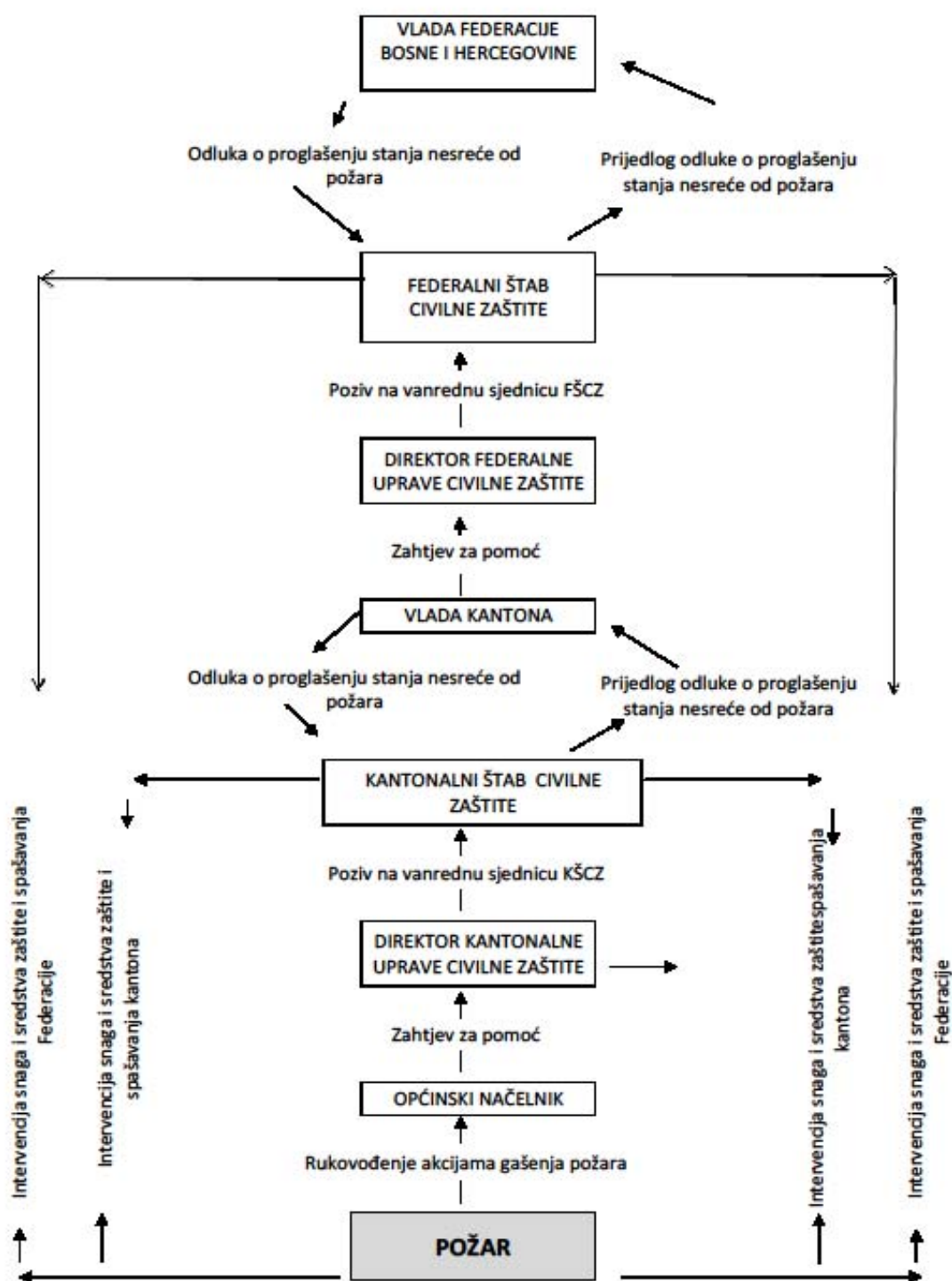
Shema br.3. Faze angažovanja OS BiH

Zahtjev za angažovanje oružanih snaga za potrebe Općine podnosi Općinski štab civilne zaštite Kantonalnom štabu civilne zaštite, nakon čega Kantonalni štab CZ prosljeđuje zahtjev Vladi Federacije BiH ili Federalnom štabu CZ. Premijer vlade Federacije BiH, odnosno Komandant Federalnog štaba civilne zaštite, zahtjev za pomoć dostavlja Ministarstvu sigurnosti BiH na propisanom obrascu. Nakon što razmotri zahtjev, "Ministar sigurnosti BiH podnosi zahtjev Ministru odbrane BiH".

Ministar odbrane BiH na bazi zaprimljenog zahtjeva, traži od Predsjedništva BiH ovlaštenje za angažovanje Oružanih snaga BiH na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće. Po dobijanju ovlaštenja izdaje naređenje za angažovanje oružanih snaga. Za sve vrijeme angažovanja pripadnika i jedinica Oružanih snaga BiH, istima komanduje nadređeni starješina. "Ministarstvo sigurnosti BiH utvrđuje odgovarajući civilni organ kojem će biti odgovorni angažovani pripadnici i jedinice Oružanih snaga BiH" za vrijeme angažovanja u akcijama gašenja požara.

Shema br.4. Angažovanje Oružanih snaga BiH u akciju gašenja požara

Shema br.5. Angažovanje Oružanih snaga BiH u akciju gašenja požara (nivo Općina do Federacija)

3.10. Slučajevi kada se s nastalim požarom upoznaje općinski načelnik, predsjedavajući Općinskog vijeća i druge osobe zadužene za zaštitu od požara u tijelima lokalne uprave

Općinski operativni centar civilne zaštite nadležan je za prikupljanje, obradu i distribuciju podataka o svim prirodnim i drugim nesrećama na području Općine, a koji navedene podatke i informacije dostavlja nadležnim organima.

Kada dobije informaciju od Općinskog centra civilne zaštite, rukovodilac općinske službe civilne zaštite upoznat će načelnika Općine, predsjedavajućeg Općinskog vijeća i druge osobe zadužene za zaštitu i spašavanje od požara u tijelima lokalne uprave:

- u slučaju požara i/ili eksplozije i druge opasne situacije, u kojoj je došlo do stradanja više osoba,
- u slučaju požara i/ili eksplozije kada je nastupila materijalna šteta koja bitno ometa proizvodni proces u privrednim subjektima i/ili kada je usljed požara na duže vrijeme onemogućeno korištenje stambenih objekata za stanovanje većeg broja lica,
- u slučajevima kada je potrebno angažovati dodatne snage sa područja drugih općina ili kantona, te ih uključiti u gašenje požara,
- u slučaju kada se za potrebe gašenja požara mora osigurati oprema, ljudstvo ili bilo koji drugi vid pomoći,
- u slučaju kada treba poslati snage općinske vatrogasne jedinice u ispomoć drugim općinama ili kantonima.

Informacije obavezno treba da sadrže sljedeće podatke:

- vrijeme nastanka požara,
- područje na kojem se požar pojavio,
- uzrok nastanka,
- koje su snage i sredstva angažovane prilikom lokaliziranja i gašenja požara,
- posljedice koje se odnose na ljudske žrtve,
- poduzete mjere na zaštiti i spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara,
- lokacije evakuisanog stanovništva (njihov broj) sa područja ugroženog požarom,
- broj ugroženih objekata ili veličina ugroženih površina (šuma, voćnjaka i sl.),
- posljedice nastale na materijalnim dobrima (stambenim, komunalnim, privrednim i infrastrukturnim objektima),
- potrebna pomoć u snagama i sredstvima.

3.11. Slučajevi kada se u akciju gašenja požara pozivaju, odnosno uključuju vatrogasne jedinice susjednih i drugih općina i gradova

Profesionalna vatrogasna jedinica općine Konjic u momentu dobijanja dojave o požaru na području Općine, organizuje se na način da dežurni vatrogasne jedinice odmah organizuje

izlazak jedinice na mjesto požara i pristupiti njegovom gašenju i spašavanju ljudi i materijalnih dobara bez obzira o čijim životima i materijalnim dobrima se radi.

Ako komandir vatrogasne jedinice koji rukovodi akcijom gašenja požara procjeni da angažiranom jedinicom, sredstvima i opremom, nije u mogućnosti uspješno završiti intervenciju o tome odmah izvještava rukovodioca Službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo općine Konjic.

Rukovodilac te službe dužan je odmah na osnovu raspoloživih podataka odlučiti o angažiranju općinske, profesionalne vatrogasne jedinice i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica sa područja Općine na gašenje požara koje nisu angažirane na gašenje požara.

Ako angažirane vatrogasne jedinice nisu dovoljne za izvršenje vatrogasne intervencije, u tom slučaju rukovodilac Službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo dužan je odmah poduzeti sljedeće:

- I. Angažirati snage i sredstva civilne zaštite općine i općinskih organa uprave i u dogovoru sa komandirima vatrogasne jedinice nalaže im izvršavanje odabranih mjera zaštite i spašavanja;
- II. Aktivirati Općinski štab civilne zaštite sazivanjem vanredne sjednice na kojoj se vrši procjena situacije, odabir snaga i sredstava civilne zaštite i općinskih organa uprave i nalaže im izvršavanje odabranih mjera zaštite i spašavanja.

Štab civilne zaštite općine Konjic ovlašten je da poduzme sljedeće mjere:

- Naredi svim jedinicama i povjerenicima civilne zaštite, kao i službama zaštite i spašavanja koje pripadaju Općini učešće u spašavanju ljudi i materijalnih dobara i gašenju požara;
- Da naredi pravnim licima, općinskim organima i institucijama, samostalnim radnjama i građanima da stave na raspolaganje alat, prevozna i sva druga sredstva neophodna za akciju zaštite i spašavanja i gašenja požara;
- Da naredi svim sposobnim građanima sa područja Općine starijim od 18 godina da učestvuju u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i pomognu gašenje požara.

Ukoliko sve naprijed poduzete mjere nisu dovoljne da se zaustavi širenje i ugasi požar, Općinski štab civilne zaštite može zatražiti pomoć u vatrogasnim jedinicama od susjednih i drugih općina ili gradova. Obim pomoći u ljudstvu, vozilima i opremi koju je neophodno tražiti od susjednih općina koordinira se sa rukovodiocem akcije gašenja požara, odnosno komandirima PVJ Konjic. Općinski štab civilne zaštite zatražit će pomoć u vatrogasnim jedinicama od susjednih općina ukoliko je došlo do povrijeđivanja pripadnika PVJ Konjic prilikom izlaska ili u toku vatrogasne intervencije, te u situaciji ukoliko je došlo do premora

pripadnika PVJ Konjic u akciji gašenja većih požara i treba ih zamjeniti svježim snagama kako se akcija gašenja ne bi prekidala.

U sljedećoj tabeli dati su kontakt telefoni Kantonalne uprave civilne i općinskih službi civilne zaštite u Hercegoviačko – neretvanskomkantonu:

UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU I VATROGASTVO	Ime i prezime rukovodioca	Telefon	Fax	Mobitel	Operativni centar telefon	Operativni centar fax
	Eugen Ćubela	319-869 311-717	319-869	063/894-792	327-387 328-178	327-387
OPĆINA KONJIC – SLUŽBA ZA CIVILNU ZAŠTITU I VATROGASTVO						
Općina	Ime i prezime rukovodioca	Telefon	Fax	Mobitel	Operativni centar telefon	Operativni centar fax
Konjic	Husein Hodžić	735-370	735-371 729-813	061/714-727	735-370	735-371
OPĆINSKE SLUŽBE CIVILNE ZAŠTITE U HNK						
Čapljina	Petar Krndelj	805-963 807-076	807-076	063/328-177	805-963	807-076
Rama-Prozor	Pero Kovačević	771-382	771-342	063/330551	771-382	771-342
Mostar	Salih Mehičević	334-294	334-295	061/386-886	558-253	558-253
Stolac	Danijel Babić	853-101 854-666	853-229	063/361-148	854-666	858-260
Čitluk	Ivan Ostojić	642-387	640-537	063/322-141	642-387	642-387
Jablanica	Omer Nezirić	751-315	750-020	061-483-654	036-750-020	750-020
Neum	Danica Glavinić	880-121	880-214		880-121	880-214
Ravno	Ante Vuletić	891-469	891-516 891-466	063/654-187	891-469	891-516

Tabela br.12. Telefonski brojevi Kantonalne uprave civilne i općinskih službi civilne zaštite u Hercegoviačko – neretvanskom kantonu

3.12. Slučajevi kada se vatrogasne jedinice upućuju kao ispomoć u gašenju požara susjednim i drugim općinama

Općinski načelnik može sa drugim općinama sporazumno definisati uslove pod kojima se može razmjenjivati pružanje pomoći u vatrogasnim intervencijama između općine Konjic i drugih općina.

Po odobrenju općinskog načelnika vatrogasna jedinica može se poslati kao pomoć u akciju gašenja požara u susjednim općinama pod uslovima utvrđenim u odluci o upućivanju ili u sporazumu potpisanim sa konkretnom općinom. Kao ispomoć može se poslati jedna trećina jedinice i jedna cisterna, pri čemu se vodi računa da na području Općine ostane dovoljan broj

vatrogasaca i opreme u slučaju požara. O broju ljudi, vozila i opreme koji se šalju kao ispomoć susjednim općinama uvijek treba konsultovati komandira PVJ Konjic.

Odlukom o upućivanju vatrogasne jedinice kao pomoć drugoj općini treba definisati:

- a. formaciju jedinice koja se upućuje,
- b. broj vozila, materijalna sredstva,
- c. vrijeme na koje se upućuje,
- d. ko snosi troškove goriva, maziva, eventualno oštećenih ili izgubljenih dijelova opreme,
- e. dnevnice za vatrogasce,
- f. i sva druga pitanja za koja nalogodavac smatra da ih je potrebno regulisati u ovoj odluci.

Ukoliko Općina nije u stanju pružiti traženu pomoć, nadležni organ je dužan donijeti odgovarajući „Akt o nemogućnosti pružanja pomoći“, u kojem će obrazložiti nemogućnost pružanja pomoći, te će sa istim upoznati općinu koja je tražila pomoć, ali i Kantonalnu upravu civilne zaštite Hercegovačko – neretvanskog kantona.

3.13. Načini i slučajevi upotrebe opreme i vozila posebne namjene u gašenju požara ili spašavanju ljudi

Slučajevi u kojima se tretira upotreba opreme i vozila posebne namjene jesu oni kada je PVJ i/ili DVD pored opreme s kojom raspolaže, prinuđena zatražiti pomoć drugih preduzeća ili službi u općini Konjic, a naročito kod intervencija na sljedećim objektima ili u sljedećim situacijama:

- složene saobraćajne nesreće kada su neophodne specijalne dizalice i/ili vozila za posipavanje kolovoza,
- nezgode ili nesreće u saobraćaju kada je potrebna oprema za pretakanje opasnih materija na javnoj prometnoj površini,
- kod urušavanja objekata,
- kada se ukaže potreba za rušenje objekta,
- kod raščišćavanja prilaza požarom zahvaćenom i/ili ugroženom objektu,
- kod utvrđivanja prisutnosti otrova, hemijskih i nagrizaćućih materija,
- kod utvrđivanja prisutnosti eksploziva i/ili eksplozivnih naprava,
- kod utvrđivanja prisutnosti radioaktivnih tvari,
- kod požara otvorenog prostora ako je zahvaćen veći kompleks s otežanim pristupom i kada su ugroženi životi ljudi na teško pristupačnom mjestu.

Korištenje opreme i vozila posebne namjene osigurava se na način da se poziva rukovodilac stručnih službi preduzeća ili ustanove koja sa opremom raspolaže. Poziv za pružanje ispomoći upućuje se putem operativnog centra civilne zaštite, a zahtjev rješava Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo općine Konjic.

3.14. Građevine i otvoreni prostori na kojima se može očekivati požar većih razmjera

Radi utvrđivanja odgovarajuće organizacije zaštite od požara i provođenja mjera zaštite od požara (član 29. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, "Sl.novine FBiH" br. 64/09) sve građevine razvrstavaju se u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara u zavisnosti od namjene građevine, zastupljenog tehničko-tehnološkog procesa, vrste i količine materijala koji se u njima proizvode, prerađuju, prodaju ili skladište, veličine ili spratnosti građevine, lokacije građevine te vrste materijala koji su upotrebljeni za izgradnju građevine.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja, u saradnji sa Federalnom upravom civilne zaštite, određuje kategorije i propisuje uslove, osnovne i kriterije za razvrstavanje građevine u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara.²

Polazeći od Zakonom navedenih kriterija, a na osnovu procjene ugroženosti, u narednoj tabeli dati su objekti ugroženi od požara većih razmjera:

R.br.	Naziv pravnog lica	Kategorija PU	Klasifikaciona šifra građevine
1	P.D. „Igman“ d.d.	PU1	1251
2	Graewe Tativ d.o.o.	PU1	125
3	Konjic karton d.o.o	PU1	125
4	Štancovani dijelovi“ d.d.	PU2	1251
5	General Trading Concepr d.o.o	PU1	125
6	SurTec-Eurosjaj d.o.o.	PU2	2303
7	ASK d.o.o. Konjic	PU2	123
8	„UNISGAL“ D.D	PU2	2303
9	NN Euro Konjic Plan	PU1	1251
10	ALAT d.o.o. Konjic	PU1	1251
11	„TIN“ d.o.o.	PU2	125
12	Larix d.o.o.	PU1	125
13	Vidačković d.o.o. export-import	PU2	125
14	Balkanika d.o.o.	PU2	125
15	Općina Konjic	PU2	122
16	JU „Srednja škola“ Konjic	PU2	1236
17	Prva osnovna škola	PU2	1236
18	Druga osnovna škola	PU2	1236
19	O.Š. Čelebići	PU2	1236
20	O.Š. Parsovići	PU2	1236
21	O.Š. Seonica	PU2	1236
22	O.Š. Glavatičevo	PU2	1236
23	JU Dječije obdanište “Zulejha Begeta“	PU2	1236
24	Happy kids	PU3	1236
25	Hotel & Resort Garden City	PU2	1211

²Pravilnik o uslovima, osnovama i kriterijima za razvrstavanje građevina u kategorije ugroženosti od požara(Sl. novine FBiH", br. 79 od 23 novembra 2011)

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA OPĆINE KONJIC

R.br.	Naziv pravnog lica	Kategorija PU	Klasifikaciona šifra građevine
26	Hotel Oaza	PU2	1211
27	Restoran Vidikovac	PU3	122
28	Restoran Orahovica	PU3	122
29	Restoran Novalića Kula	PU3	122
30	Hotel Konak	PU2	1211
31	Restoran Han	PU3	122
32	Motel Villa Palma	PU3	122
33	Hit - Raft	PU3	122
34	Eko selo Boračko jezero	PU3	122
35	JU Narodni univerzitet	PU2	1261
36	Gradska biblioteka	PU2	1262
37	Zavičajni muzej	PU2	1262
38	Rodna kuća Zuke Džumhura	PU2	1262
39	Muzej drvorezbarstva "Mulićev rekord"	PU2	1262
40	Visoka škola za turizam	PU3	1262
41	TZ HNK	PU3	1262
42	Sportska dvorana	PU3	1265
43	Školska dvorana Prve osnovne škole	PU3	1265
44	Fitnes centar SPC Partizanovo	PU2	1265
45	Dvorana dizača tegova KDT Konjic	PU3	1265
46	Školska dvorana Osnovne škole Čelebići	PU3	1265
47	Školska dvorana Osnovne škole Parsovići	PU3	1265
48	Školska dvorana Osnovne škole Seonica	PU3	1265
49	JU Opšta bolnica Konjic	PU1	1264
50	Dječiji dispanzer	PU2	1264
51	Energopetrol Konjic I	PU1	1230
52	Energopetro Konjic II	PU1	1230
53	BS Energopetrol, Boračko jezero	PU1	1230
54	BS Gasprom Konjic	PU1	1230
55	BS Hold INA Podorašac	PU1	1230
56	Punionica plina Medexd.o.o.	PU1	1230
57	BS Petrol Orahovica	PU1	1230
58	BS Petrol Konjic 1 - Živašnica	PU1	1230
59	Islamski centar Konjic	PU3	1272
60	Tekijska dzamija	PU3	1272
61	Prkanjska dzamija	PU3	1272
62	Čaršijska dzamija	PU3	1272
63	Vardačka dzamija	PU3	1272
64	Repovačka džamija	PU3	1272
65	Dzamija čelebići	PU3	1272
66	Dzamija lisičići	PU3	1272
67	Džamija Buturović polje	PU3	1272
68	Crkva Svetog Vasilija velikog	PU3	1272

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA OPĆINE KONJIC

R.br.	Naziv pravnog lica	Kategorija PU	Klasifikaciona šifra građevine
69	Franjevački samostan i crkva sv. Ivana krstitelja	PU3	1272
70	Crkva sv. Antuna padovanskog	PU3	1272
71	Crkva sv Ante padovanskog	PU3	1272
72	Crkva sv. Apostola petra i pavla	PU3	1272
73	Šumarstvo "Prenj" d.d. Konjic	PU1	121
74	Šumarstvo Ljuta d.o.o. Konjic	PU1	121
75	JKP Standard d.o.o.	PU3	1241
76	JKP Vodovod i Kanalizacija d.d.	PU3	1241
77	"Šuma-prom" d.o.o. Export- Import Konjic	PU1	125
78	"UNIS-TADIV" d.o.o. Konjic	PU2	125
79	Valbih d.o.o. Konjic	PU1	125
80	"Koil" d.o.o. Konjic	PU1	1230
81	"Madžik oil" d.o.o. Konjic	PU1	1230
82	"Mikron" d.o.o. Konjic	PU2	125
83	D.o.o. "Jupiter company" PJ Konjic	PU2	125
84	"Trgoprodukt" d.o.o. Konjic	PU1	2303
85	"Frutol" d.o.o. Konjic	PU2	125
86	"Koni" d.o.o. Export-Import Konjic	PU2	1230
87	Bubalo-rese d.o.o. Konjic	PU2	125
88	Feib d.o.o. Konjic	PU2	125
89	Ju Centar za socijalni rad	PU2	1264
90	Klis & Co d.o.o. Konjic	PU1	1230
91	"Hks" d.o.o. Konjic	PU2	125
92	"Monter" d.o.o. Konjic	PU2	125
93	Unis "Tzk" d.d.u stečaju Buturović Polje-Konjic	PU1	1251
94	Ustanova K.Š.C.-O.Š.Konjic	PU2	1236
95	Vila de sol d.o.o. Konjic	PU1	1211
96	"Drvo-prerada" Konjic, vl. Mandžuka Almir	PU2	125
97	PJ "Hotel Borašnica i kamp bungalovi"Konjic	PU1	1211
98	Restoran "Neretva" Konjic	PU2	1211
99	Zr "San-plast" Konjic	PU2	125
100	Motel "Konjic" Konjic	PU2	1211
101	Benzinska stanica "Novalić-oil" Konjic	PU1	1230
102	UR "Raj u raju 1 i 2' Konjic	PU2	1211
103	BS Prominvest Konjic	PU1	1230
104	TC Bingo	PU2	123
105	TC Konzum	PU2	123
106	TC Škafa	PU2	123
107	Ambulanta Solakova Kula	PU3	1264
108	Ambulanta Čelebići	PU3	1264
109	Ambulanta Bjelimići	PU3	1264
110	Ambulanta Lisičići	PU3	1264
111	Ambulanta Glavičine	PU3	1264

R.br.	Naziv pravnog lica	Kategorija PU	Klasifikaciona šifra građevine
112	Ambulanta Buturović polje	PU3	1264
113	Ambulanta Glavatičevo	PU3	1264

Tabela br.13. Klasifikacija značajnijih objekata u kategorije požarne ugroženosti³

3.15. Nazivi građevina u kojima su sadržane radioaktivne eksplozivne, otrovne i druge opasne tvari

Na području općine Konjic nije zabilježena nijedna građevina u kojoj se skladište radioaktivna sredstva. Međutim identifikovana su mjesta gdje su uskladištene veće količine zapaljivih materija kao što su benzin, plin, nafta, lož ulje, motorna ulja itd.

U narednoj tabeli prikazne su građevine koje posjeduju / skladište veće količine eksplozivnih i lahko zapaljivih materija:

Redni broj	Naziv privrednog društva	Adresa	Vrsta djelatnosti	Naziv i vrsta opasne materije
1	Energopetrol Konjic I	Drcelj	Trgovina gorivima i motornim mazivima	Nafta – benzin
2	Energopetro Konjic II	Drcelj		Nafta – benzin
3	BS Energopetrol,	Boračko jezero		Nafta – benzin
4	BS Gasprom	Konjic		Nafta – benzin
5	BS Hold INA	Podorašac		Nafta – benzin
6	Punionica plina Medexd.o.o.	Živašnica bb		Plin
7	BS Petrol	Orahovica		Nafta – benzin
8	BS Petrol Konjic 1	Živašnica		Nafta – benzin
9	Benzinska stanica "Novalić-oil"	Konjic		Nafta – benzin
10	Benzinska stanica Prominvest	Konjic		Nafta – benzin
11	"Koil" d.o.o. Konjic Trgovina	Radava bb		Nafta – benzin
12	"Madžik oil" d.o.o. Konjic	Živašnica bb		Nafta – benzin
13	"Koni" d.o.o. Export-Import Konjic	Podorašac bb		Nafta – benzin
14	Klis & Co d.o.o. Konjic	Buturović polje bb		Nafta – benzin
15	Garden city	Trbića polje		Nafta – benzin
16	Mikron d.o.o. Konjic	Luka 19	Plastičnih masa	Plastične mase
17	Trgoprodukt d.o.o. Konjic	Mostarska broj 79	Hem. proizvodi	Hemijski proizvodi

Tabela br.14.Pregled građevina u kojim se skladište ili proizvode eksplozivne, otrovne i druge opasne tvari

3.16. Obaveze vatrogasnih jedinica za sačinjavanje taktičko - operativnih planova gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, uz vršenje periodičnog uvježbavanja i provjere efikasnosti

U cilju unapređenja ukupne zaštite od požara na području općina Konjic, a posebno gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, neophodno je obezbijediti stalno praćenje i analizu svih požara na području Općine posebno sa stanovišta:

³ Procjena ugroženosti od požara općine Konjic, str. 26

- mjesta nastanka požara,
- uzroka nastanka požara,
- visinu materijalne štete,
- uspješnost intervencija vatrogasnih jedinica, posebno sa stanovišta brzine intervencije, te adekvatnog angažovanja ljudstva i upotrebe adekvatne tehnike i sredstava za gašenje požara i dr.

Vatrogasne jedinice su dužne da sačine operativno-taktičke planove gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za objekte kolektivnog stanovanja, obrazovne, kulturne, sportske, objekte državnih organa, pravnih subjekata i druge objekte i prostore koje odredi općina Konjic. Postojeća profesionalna vatrogasna jedinica bi uz primjenu navednih planova vršila taktičke vježbe, te bila upoznata sa svim osnovnim elementima (kako ulazima, izlazima, mogućnostima prilaza objektu vatrogasnim vozilima itd.) koji su bitni za uspješno taktičko dejstvo vatrogasaca.

Pored toga, kroz upoznavanje sa opasnostima u objektima, prisutnim gorivim materijama u tehnologiji rada i konstrukciji objekata, mogu se pravilno odrediti adekvatna sredstva za gašenje požara, odnosno sa kojim tipom vatrogasnih vozila je neophodno izaći na mjesto ugroženo požarom. Kroz navedene vježbe se mogu uočiti nedostaci vatrogasnih jedinica, kojima će se kroz naredne vježbe posvetiti posebna pažnja, a sve u cilju poboljšanja postojećeg stanja.

3.17. Zadaća operativnog centra civilne zaštite općine

Zadaci operativnog centra civilne zaštite općine Konjic su:

- a) Da vrši prikupljanje, obradu i distribuciju podataka o svim prirodnim i drugim nesrećama na području općine i te podatke i informacije dostavlja nadležnim organima općine i kantonalnom operativnom centru CZ, a prema potrebi i Federalnom operativnom centru CZ.
- b) Da prenosi naredbe Općinskog, Kantonalnog i Federalnog štaba civilne zaštite;
- c) Da prima, priprema i šalje izvještaje nadležnim organima općine i kantonalnom operativnom centru CZ o mjerama i aktivnostima koje se poduzimaju u toku sprovođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju na području Općine;
- d) Da prenosi saopćenja javnim medijima općine o podacima koji se odnose na prirodne i druge nesreće kojima raspolaže;
- e) Da ostvaruje stalni kontakt sa operativnim centrima CZ susjednih općina i sa kantonalnim operativnim centrom CZ u vezi međusobnog dostavljanja potrebnih podataka i informacija o prirodnim i drugim nesrećama i postupka po nalogima i zahtjevima kantonalnog operativnog centra CZ;
- f) Da vrši i sve druge poslove koji se odnose na prikupljanje i distribuciju podataka o prirodnim i drugim nesrećama na području općine koje se zakonom i drugim propisima stave u nadležnost tog centra

Zadatke i poslove Operativnog centra civilne zaštite Općine provode:

- Namještenik u operativnom centru zadužen za poslove operativnog centra;
- Predsjednici savjeta mjesnih zajednica općine Konjic.

Na osnovu dostavljenih podataka od osmatračke mreže, operativni centar vrši praćenje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća. Osmatračku mrežu čine:

Shema br. 6. Osmatračka mreža na području općine Konjic

Svi podaci od strane osmatračke mreže se prikupljaju i obrađuju u operativnom centru, u cilju blagovremenog obavještanja i uzbunjivanja, odnosno sprječavanja opasnosti po ljude i materijalna dobra.

Svaki dan od 08 - 16 sati subjekti osmatračke mreže mogu slati informacije od značaja za Operativni centar civilne zaštite općine Konjic na broj telefona 036 735-370.

Ukoliko se na području općine Konjic proglasi stanje prirodne nesreće ili postoji opasnost od nastanka prirodne nesreće uzrokovane požarom, Općinska služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo dužna je organizovati neprekidan rad operativnog centra od 0 – 24 h, sve dok nadležni organ ne ukine stanje nesreće uzrokovane požarom. Naredbu za neprekidni rad, kao i prestanak neprekidnog rada Centra donosi Općinski štab civilne zaštite.

3.18. Način dojave požara i postupak odgovornih osoba po primljenoj obavijesti o nastanku požara

Kada dođe do nastanka požara na području Općine, ovisno o mjestu njegovog nastanka, gašenju pristupaju:

- građani u skladu sa obavezama utvrđenim u Zakonu o zaštiti i spašavanju, kroz ličnu i uzajamnu zaštitu,
- uposlenici organa uprave u skladu sa procedurama utvrđenim kroz obuku o zaštiti od požara,
- uposlenici pravnog lica u skladu sa procedurama utvrđenim kroz obuku o zaštiti od požara i
- profesionalna i dobrovoljne vatrogasne jedinice u skladu sa vlastitim taktičko-operativnim planovima djelovanja.

3.18.1. Dojavljivanje požara

Dojava požara osigurava se primjenom:

- ✚ javne telefonske mreže za građane,
- ✚ sistemom bežične veze za korisnike takvih sistema i to:
- ✚ sve organizacijske jedinice PU Konjic;
- ✚ dobrovoljna vatrogasna društva i PVJ Konjic,
- ✚ osmatrači područnih Šumarija (ŠGP „Konjičko“, Šumarstvo "Prenj" d.d. Konjic i Šumarstvo Ljuta d.o.o. Konjic)
- ✚ osoblje zaštitarskih agencija koji rade na čuvanju i zaštiti objekata,
- ✚ putem ugrađenih sistema za indikaciju i dojavu požara.

Dojava požara PVJ Konjic vrši se telefonom ili nekim drugim sredstvom veze pozivom na broj: 123. Dojava požara može se izvršiti i putem općinskog Operativnog centra civilne zaštite na brojeve **735-370 i 726-919**, Kantonalnog operativnog centra na brojeve; **036327-387, 036 328 - 178**, Operativnog centra MUP HNK na broj **122**.

Bez obzira koji pravni subjekt zaprimi dojavu o požaru, pozivaoca ne smije prekidati i preusmjeravati da ponovo poziva drugi broj, nego mora zaprimiti dojavu i proslijediti je najbližoj vatrogasnoj jedinici.

Kod dojave požara potrebno je po mogućnosti saopćiti:

- ✚ gdje je izbio požar,
- ✚ šta gori i u kojem obimu,
- ✚ šta se nalazi u objektu ili prostoru koji gori, i
- ✚ broj telefona sa kojeg se vrši dojava.

Dežurni vatrogasac koji prima dojavu požara, dužan je provjeriti vjerodostojnost iste prije uzbunjivanja vatrogasne jedinice. Po primljenoj obavjesti o nastanku požara, i provjeri vjerodostojnosti informacije, dežurni vatrogasac odmah vrši uzbunjivanje vatrogasne jedinice. Starješina interventne vatrogasne jedinice koja je izašla na mjesto požara ili rukovodilac akcijom gašenja vrši brzu procjenu nastale situacije, donosi odluku o potrebama u ljudstvu i tehnicima i pristupa gašenju požara.

Dežurni u PVJ održava stalnu vezu sa komandnirom jedinice upućene na mjesto događaja i prema razvoju situacije, odnosno temeljem procjene istog poduzima radnje neophodne za uključivanje dodatnih snaga u intervenciju ili za povlačenje dijela snaga ili cijele interventne ekipe u bazu.

O nastalom požaru obavezan je obavijestiti starješinu vatrogasne jedinice i općinsku službu civilne zaštite i sa istim biti konstantno u kontaktu, za slučaj potrebe pozivanja vatrogasnih jedinica koje nisu angažovane.

Ukoliko se radi o požaru koji ugrožava ljude ili njihova materijalna dobra ili imovinu pravnih subjekata, o istom je dužan obavijestiti dežurnog u PU Konjic. Isto će postupiti u svim slučajevima kada je za nesmetano odvijanje vatrogasne intervencije neophodno obezbjediti lice mjesta, obustaviti saobraćaj ili preduzeti druge mjere i radnje iz nadležnosti PU Konjic koje mogu doprinijeti nesmetanom gašenju požara.

Ukoliko dojavu o požaru zaprima dežurni u PU ili dežurni u operativnom Centru civilne zaštite, od pozivaoca će uzeti što više podataka o nastalom požaru i informaciju hitno proslijediti najbližoj vatrogasnoj jedinici.

Ukoliko iz bilo kojeg razloga nije u stanju uspostaviti vezu sa dežurnim u vatrogasnoj jedinici, mora pozvati starješinu vatrogasne jedinice i proslijediti mu informaciju o požaru i upoznati ga o nemogućnosti uspostave veze sa dežurnim u vatrogasnoj jedinici. Ukoliko nije u mogućnosti uspostaviti vezu ni sa komandnirom vatrogasne jedinice, obavijestit će rukovodioca Općinske službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo koji odlučuje o daljnjim koracima.

U svrhu pravovremenog otkrivanja šumskih požara ŠGP „Konjičko“, „Šumarstvo "Prenj" d.d. Konjic i Šumarstvo Ljuta d.o.o. Konjic su u saradnji sa Kantonalmom upravom za šumarstvo HNK uspostavile osmatračko – dojavnu službu i to za period proljetno – ljetne požarne sezone.

U tabeli u nastavku data je lista osoba koje su zadužene za čuvanje i osmatranje šuma koji je sačinila Kantonalna uprava za šumarstvo – odjel 2- Konjic.

Redni broj	Prezime i ime	Radno mjesto	Rejoni	Telefon
1	Marković Igor	Načelnik Odjela		061 227-738
2	Selimović Senahid	Nadžumar		061 918-224
3	Memić Vahida	Nadžumar	Kancelarija	036 727-069
4	Grlica Senaid	ČUVARI ŠUMA	Gorani	061 983-906
5	Haketa Ahmet		Jasenik	062 261-734
6	Kozić Omer		Pogorelica	061 512-099
7	Hakalović Huso		Podhum	061 984-180
8	Vladavić Adem		Bitovnja	062 125-489
9	Jablić Semir		Hasanovići	060 318-8916
10	Čomor Admir		Bradina	062 976-111
11	Kadić Salem		Podorašac	060 337-7944
12	Varišić Haris		Džepi	061 467-807
13	Trešnjo Nurko		Spiljani	062 580-483
14	Čomor Ramiz		Čuhovići	061 346-257
15	Gakić Kemo		Grušča	061 848-313
16	Bašić Adis		Račica	061 346-211
17	Halilović Suad		Bjelimići	061 280-283
18	Muharemović Bećir		Sitnik	062 695-356
19	Šljivo Šaban		Visočica-ljuta	062 067-335
20	Vladavić Nihad		Treskavica-ljuta	061 375-166
21	Pirija Kenan		Glavatičevo	061 371-880
22	Šarić Hazim		Kula	061 242-585
23	Turak Đevad		Borci	061 285-539
24	Trešnjo Nusret		Bijela	061 264-972
25	Điver Đemil		Idbar	061 522-504

Tabela br. 15. Lista čuvara čuma Kantonalne uprave za šumarstvo HNK

U svrhu pravovremenog otkrivanja požara na objektima i infrastrukturi JP Željeznice Federacije BiH, ova kompanija je odredila osobe koje su nadležne za protivpožarnu zaštitu i zaštitu na radu, i koje se kontaktiraju u slučaju požarne nesreće i u momentima kada j njihov angažman potreban. U tabeli u prilogu dati su kontakt podaci ovlaštenih osoba.

Redni broj	Prezime i ime	Radno mjesto	Telefon
1	Himzo Kovačević	Direktor Područja infrastrukture Mostar	036/551-361 ili 061/143-744
2	Himzo Pirija	Šef stanice Konjic	036/726-265 ili 061/817-204
3	Hasan Sultanić	Šef stanice Bradina	036/748-005 ili 062/802-500
4	Ramiz Ivković	Šef RJ za KM Mostar	036/727-659 ili 063/990-912
5	Mirsad Topić	Šef RJ ZOP Konjic	036/727-317 ili 061/387-973
6	Makan Zlatan	Šef stanice Čelebići	061/265-091

Tabela br. 16. Lista odgovornih osoba za ZOP u JP Željeznice FBiH

3.19. Sredstva za javno obavještanje građana o nastanku požara i njihova upotrebljivost

Sredstva koja se koriste za javno obavještanje građana o nastanku požara na području općine Konjic su zvučne sirene, koje zavijajućim tonom u trajanju od 90 sekundi obavještauju građane o nastanku požara. Pored električne sirene od sredstava za javno obavještanje i uzbunjivanje građana mogu biti upotrijebljene i jedna ručna sirena, tri ručna megafona, kao i dva megafona na vozilima.

Sistem za obavještanje građana o nastanku požara putem sirena treba rekonstruisati. Potrebno je vršiti redovnu provjeru ovih sirena minimalno jednom mjesečno, kako bi građani bili upoznati sa zvukom, te kako bi se provjerila ispravnost istih.

Sirene bi u najmanju ruku trebale pokrivati urbanu teritoriju općine Konjic, te ostale prostore gdje se zadržava veći broj ljudi, a ovim planom je utvrđeno postojanje opasnosti od nastajanja i širenja požara. Također, građani se obavještauju o nastanku požara i putem sredstava javnog informisanja, kao što su Federalna televizija, RTV BiH, RTV Konjic, RTV Mostar i druge televizijske stanice, te putem lokalnih, kantonalnih i federalnih radio stanica.

Pored navedenog posebno važan aspekt zaštite i spašavanja od požara zauzima i instalacija sistema za vatrodjavu. Na području općine Konjic razvijen je sistem vatrodjave koji trenutno nije uvezan sa profesionalnom vatrogasnom jedinicom.

IV. MJERE ZA POSTIZANJE POTREBNOG NIVOA ZAŠTITE OD POŽARA

4.1. Otklanjanje nedostataka i dogradnje sistema vatrodojave i obavještanja

Sistem vatrodojave na području općine Konjic je u velikoj mjeri razvijen, međutim isti nije centralizovan i spojen na nadzorni Operativni centar PVJ Konjic.

U jednom broju objekata pravnih lica, državnih organa i drugih institucija u poslijeratnom periodu je instaliran sistem vatrodojave sa novim mikroprocesorskim adresabilnim centralama, koji ima funkciju lokalnog informisanja o pojavi požara.

Međutim, još uvijek u nekim objektima gore pomenutih namjena postoje zastarjeli sistemi vatrodojave sa zonskim centralama, koje bi trebalo što prije zamjeniti novim integrisanim adresabilnim sistemima.

Radi otklanjanja sadašnjih nedostataka, dogradnje i podizanja sistema vatrodojave i obavještanja na još veći nivo, neophodno je sve objekte pravnih lica, državnih organa i drugih institucija koji su svrstani u kategoriju ugroženosti PU1 i PU2 na području općine Konjic povezati na automatsku dojavu požara sa Operativnim centrom PVJ Konjic.

Instalaciju sistema vatrodojave i uvezivanja sistema vatrodojave sa Operativnim centrom PVJ Konjic povjeriti ovlaštenoj instituciji. Koristiti certificiranu opremu.

Osigurati i instalirati najmanje još jednu sirenu, kako bi se zvuci za uzbunjivanje registrovali i u ruralnijim područjima općine.

Za sve postojeće sirene za uzbunjivanje obezbjediti dvostruko aktiviranje (električno i pneumatsko).

Formirati i opremiti Centar veze u okviru PVJ Konjic gdje će se registrovati svaka dojava požara sa sistemom za automatsku dojavu iz pojedinih preduzeća i ostalih pravnih subjekata.

4.2. Mjere u pogledu: Izgradnje ili rekonstrukcije objekata i sistema i osiguranje vode ili drugih sredstava za gašenje požara

U cilju poboljšanja funkcionalnosti hidrantske mreže i prevencije početnog gašenja i širenja požara preporučuje se:

- a) Sve ulične hidrante u gradu propisno označiti propisanim oznakama;
- b) Postojeće hidrantske izvode koji ne udovoljavaju propisima i pravilima prakse, odnosno važećeg Pravilnika o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara (Sl. novine FBiH, broj: 87/11), sanirati i dovesti u upotrebno stanje;
- c) Izvedbom nove vodovodne mreže obavezno izvesti i potreban broj hidranata, kako u urbanim tako i u ruralnim dijelovima Općine, te izgradnja hidrantske mreže gdje ista nedostaje;

- d) S obzirom da je nedovoljan procenat na području Općine u ispravnom stanju potrebno je u što skorije vrijeme izvršiti popravku i osposobljavanje postojećih hidranata, posebno u djelovima gdje je gustina naseljenosti veća i mjestima gdje je povećana mogućnost od požara;
- e) Izraditi grafički pregled hidrantske mreže na terenu, tj. mapu hidrantske mreže, i dostaviti je opštinskoj Službi za civilnu zaštu i vatrogastvo, te redovno ažurirati hidrantsku mapu u slučaju izmjena;
- f) Redovno čišćenje snijega sa uličnih hidranata;
- g) Izraditi plan pregleda, ispitivanja i održavanja uličnih hidranata;
- h) JKP Vodovod i kanalizacija d.d. Konjic je dužno vršiti redovnu kontrolu ispravnosti uličnih hidranata, najmanje dva puta godišnje u tačno utvrđene termine i o tome voditi evidenciju. Nakon obavljene kontrole sve eventualno zatrpane hidrante kao i neispravne hidrante u što kraćem roku osposobiti za normalan rad;
- i) Vlasnici građevina i prostora, te upravitelji stambenih objekata u kojima je po projektnoj dokumentaciji predviđena i ugrađena unutrašnja i vanjska hidrantska mreža dužni su je stalno održavati u tehnički ispravnom stanju, redovno vršiti kontrolu ispravnosti (dva puta godišnje) te mreže i voditi odgovarajuću evidenciju o izvršenoj kontroli.

U okviru svojih mogućnosti, općina Konjic treba insistirati na provedbi propisanih mjera zaštite od požara putem nadležnih inspeksijskih službi, te nastojati da odgovarajući subjekti ubrzaju i usklade svoje djelatnosti sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Sl.novine FBiH" br. 64/09), odgovarajućim podzakonskim propisima i važećim standardima.

Najveći problem, predstavljaju naselja gdje nije moguć pristup vatrogasnim vozilima i ulice koje svojim gabaritima i konfiguracijom otežavaju pristup vatrogasnim vozilima. Stoga su mjere za osiguranje vode i drugih sredstava za gašenje požara dobrim dijelom obuhvaćene u okviru mjera za izgradnju i rekonstrukciju cesta i prilaza neophodnih za uspješno provođenje akcija gašenja požara i sigurnu evakuaciju i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Parkiranje vozila na gradskim saobraćajnicama urediti tako da je širina vatrogasnog puta najmanje 3,5 metara.

Pored šumskih i pristupnih puteva postaviti propisane oznake o ugroženosti od mina, gdje je takva opasnost prisutna.

Na Općinskom vijeću donijeti odluku o zabrani parkiranja automobila ispred značajnijih objekata na području općine Konjic. Gore navedene mjere treba kontinuirano provoditi.

4.3. Rekonstrukcija ili zamjena pojedinih uređaja, postrojenja, instalacija koji zbog svoje istrošenosti i prekapacitiranosti predstavljaju opasnost za nastanak, odnosno širenje požara

Prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu (Sl.novine FBiH 64/09) javno preduzeće ili drugo pravno lice koje upravlja vodovodnom i hidrantskom mrežom, dužno je pri izgradnji,

rekonstrukciji i korištenju ovih mreža, osigurati propisani protočni kapacitet i pritisak vode u hidrantskoj odnosno vodovodnoj mreži za potrebe gašenja požara.

JKP Vodovod i kanalizacija d.d. Konjic je dužno izraditi pregled stanja hidrantske mreže, kao i karte hidrantske mreže u roku od 6 mjeseci od dana usvajanja ovog Plana, kao i da napravi plan rekonstrukcije hidrantske mreže, i da sve to dostavi Službi za civilnu zaštitu i vatrogastvo općine Konjic.

Javna preduzeća ili druga pravna lica dužna su stalno održavati u ispravnom stanju hidrantsku mrežu, o čemu moraju voditi odgovarajuću evidenciju i o tome izvještavati nadležnu profesionalnu vatrogasnu jedinicu.

Vlasnici građevina i prostora i upravitelji stambenih objekata dužni su održavati u ispravnom stanju postrojenja, uređaje, električne, gasne, ventilacijske i druge instalacije, dimnjake i ložišta koji mogu prouzrokovati nastajanje i širenje požara, u skladu sa tehničkim normativima i uputstvima proizvođača, o čemu moraju voditi evidenciju i posjedovati odgovarajuću dokumentaciju (ako se ne može utvrditi vlasnik, sve obaveze preuzima korisnik prostora ili građevine).

Sva javna preduzeća na području Općine moraju se brinuti o održavanju svoje infrastrukture da ne bi predstavljali opasnost od nastanka požara.

4.4. Potpuno definiranje formacijskog sistema i tehničke opremljenosti vatrogasnih jedinica, uz racionalizaciju postojećih vatrogasnih jedinica na području Općine s ciljem postizanja optimalne osposobljenosti i iskorištenosti opreme i sredstava namijenjenih gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara

Općina Konjic odgovorna je za organizaciju i provođenje mjera protivpožarne zaštite na području Općine kao i za organizovanje profesionalne vatrogasne jedinice Općine.

Općina je obavezna osigurati kadrovske, materijalne, tehničke i druge uslove za uspješno funkcionisanje te jedinice na cijelom području Općine. Obzirom da se postojeća profesionalna vatrogasna jedinica općine Konjic treba popuniti i kadrovski i materijalno u skladu sa ovim planom ni u kom slučaju se ne preporučuje kadrovsko smanjenje PVJ Konjic.

Na području općine Konjic djeluje jedna PVJ koja u svom sastavu ima 13 profesionalnih vatrogasaca. Ova PVJ je u dobroj mjeri obezbjeđena materijalno – tehničkim sredstvima potrebnim za obavljanje vatrogasne djelatnosti. U tački 3.1. (*Sistem uključivanja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica u akciju gašenja požara*) ovog Plana dat je pregled materijalno tehničkih sredstava sa kojima raspolaže PVJ Konjic.

Procjenom ugroženosti od požara općine Konjic, definisano je da je za potrebe vatrogasne djelatnosti općine Konjic, postojeću PVJ koja po formacijskom obliku odgovara vatrogasnom odjeljenju, potrebno kadrovski popuniti sa dva vatrogasca.

Proračunom o potrebnom broju vatrogasaca, izvršenom u Procjeni ugroženosti od požara, predviđeno je povećanje broja vatrogasaca sa 13 na 15 profesionalnih vatrogasaca. No, europski standardi nalažu da se broj broj profesionalnih vatrogasaca prilagodi u odnosu na broj stanovnika. Preporuke CFPA za zemlje članice Europske unije i one koje optimiziraju svoje standarde sa evropskim je CFPA = 1: 1000 (odnosno jedan vatrogasac na hiljadu stanovnika).

Neslužbeni rezultati popisa stanovništva u BiH iz 2013. godine pokazuju da područje općine Konjic trenutno broji 26.381 stanovnika, te u tom pogledu potreban broj profesionalnih vatrogasaca iznosi 27. Tim brojem PVJ općine Konjic dostigla bi formacijski nivo vatrogasnog voda.⁴

4.5. Periodične akcije uređenja naselja i objekata (čišćenje tavana, podruma i drugih mjesta od zapaljivih otpadnih materija), sezonskih radova (uređenje zemljišta i spaljivanje otpadaka), zabrane korištenja otvorenog plamena na pojedinim izletištim, šumama i drugim mjestima gdje otvoreni plamen predstavlja opasnost za nastanak i širenje požara

Periodične akcije uređenja naselja i objekata (čišćenje tavana, podruma i drugih mjesta od zapaljivih otpadnih tvari), te sezonski radovi (uređenje zemljišta i spaljivanje otpadaka) se trebaju provoditi najmanje jednom godišnje u saradnji sa nadležnim JKP „Standard“ d.d. Konjic koje se bavi odvozom otpada kako bi se preventivno djelovalo u smislu zaštite od požara, o čemu se izvještava Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo.

Zabrane korištenja otvorenog plamena na području izletišta, šuma i drugih mjesta gdje otvoreni plamen predstavlja opasnost za nastanak i širenje požara su uređene i objašnjene u Pravilniku o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara donesenim u Službenim novinama FBiH broj 10/04.

Potrebno je donijeti Odluku o formiranju dimnjačarske službe koja će kontrolisati sljedeće mjere:

- ispravnost izvedbe dimovodnih kanala, u odnosu na njihovu građevinsku izvedbu, održavanje i sigurnost od požara,
- čišćenje dimnjaka i dovođenje istog u funkcionalno stanje;
- spaljivanje dimnjaka.

Ako se utvrdi, da je dimnjak nepropisno izveden ili postoji opasnost od požara, dimnjačar je dužan vlasniku ili korisniku zgrade ili stana predati pismeni zahtjev za uklanjanje utvrđenih nedostataka. Prilikom sljedećeg obilaska odnosno čišćenja dimnjaka, dimnjačar je dužan provjeriti da li su uklonjeni ranije utvrđeni nedostaci.

⁴ Uredba o pravilima službe za profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice pravnih lica (Sl. Novine FBiH, broj 86/11)

4.6. Popis pravnih lica i odgovornih lica za provedbu plana zaštite od požara pravnih osoba iz prve i druge kategorije ugroženosti od požara

U tabeli broj 9. nalazi se popis pravnih lica odgovornih za provedbu plana zaštite od požara. Sva lica navedena u tabeli, a koja spadaju u kategoriju ugroženosti PU 1 i PU 2, dužna su izraditi vlastite Procjene ugroženosti od požara i Planove zaštite od požara, kao i vršiti redovne simulacije evakuacije iz objekta.

4.7. Planovi pravnih osoba čije su građevine razvrstane u prvu i drugu kategoriju ugroženosti od požara

U zavisnosti od namjene građevine, zastupljenog tehničko - tehnološkog procesa, vrste i količine materijala koji se u njima proizvode, prerađuju, prodaju ili skladište, veličine i spratnosti građevine, lokacije građevine, te vrste materijala koji su upotrijebljeni za izgradnju građevine kako je regulisano članom 29. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, a u cilju utvrđivanja odgovarajuće organizacije zaštite od požara i provođenja mjera zaštite od požara, za sve građevine na području općine Konjic razvrstane su u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara i predviđene u poglavlju III (Tekstualni dio zaštite od požara) tačke 3.13. (tabela 9) ovog plana i označene sa PU1, PU2 i PU 3.

Sve građevine označene u planu sa PU1 i PU2 kao pravna lica, dužni su donijeti:

- a) Pravilnik zaštite od požara u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvo ("Službene novine FBiH", broj 64/09);
- b) Procjenu ugroženosti od požara u skladu sa članom 22. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvo a u vezi sa Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara ("Službene novine FBiH", broj 08/11);
- c) Plan zaštite od požara u skladu sa članom 22. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvo a u vezi sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine FBiH", broj 08/11).
- d) Pravne osobe vlasnici ili korisnici građevina svrstanih u PU1 i PU2 su dužni najmanje jedanput godišnje održavati trening i simulaciju evakuacije na osnovu procjene ugroženosti i Plana zaštite od požara.
- e) U izradu navedene dokumentacije uključiti ovlaštene i certificirana institucije, koje imaju materijalne, tehničke i kadrovske kapacitete da učestvuju u izradi projektno planske dokumentacije.

Rok za donošenje pravilnika i procjene za pravna lica je 3 mjeseca a plana 6 mjeseci od dana donošenja Plana zaštite od požara Konjic.

Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvu općine Konjic će pismeno obavijestiti pravna lica iz tačke 3.14., o obavezi donošenja pravilnika, procjene i plana, u roku od 60 dana od dana usvajanja ovog Plana od strane Općinskog vijeća Konjic.

V. GRAFIČKI DIO PLANA

1. Pregled saobraćajnica sa objektima I i II kategorije za područje Općine,
2. Pregled saobraćajnica sa objektima I i II kategorije za uže gradsko područje,,
3. Vrijeme dolaska vatrogasnih jedinica,
4. Podjela šuma po stepenu ugroženosti od požara,
5. Pregled postojećih kapaciteta vode, lokacije sredstava i opreme za gašenje požara,
6. Prikaz elektroenergetske trase vodova,
7. Pregled požarnih sektora na području Općine,
8. Pregled požarnih sektora za uže gradsko područje.

VI. MJERE OBEZBJEĐENJA IZVRŠENJA PLANA

6.1. Obrazovna djelatnost

Sistem obrazovanja i propagandne aktivnosti u oblasti zaštite od požara u direktnoj su vezi s razvojem industrijskih i tehničko – tehnoloških dostignuća. Ovo pored standardnih dovodi i do primjene raznovrsnih, hemijski vrlo složenih materijala i uređaja, koje uporedo prati povećana opasnost od požara kojoj se sve teže može suprotstaviti ukoliko se ne preduzmu odgovarajuće mjere zaštite u toku izrade, ugradnje i upotrebe određenih materijala.

Zaštita od požara kao djelatnost od posebnog interesa za Federaciju, kanton, grad i općinu, ostvaruje se na način predviđen Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu, podzakonskim propisima donešenim na osnovu ovog Zakona, te međunarodnim tehničkim normativima i standardima koji važe u Bosni i Hercegovini, a koji se odnose na mjere zaštite od požara. To obuhvata edukaciju (obuku i poznavanje) zaposlenika i građana svih uzrasta, vaspitno - obrazovne i propagandne aktivnosti, poboljšanje kadrovske strukture, primjenu novih naučnih dostignuća. Ovo je pravo i obaveza svih subjekata koji se u najširem smislu bave ovom oblasti, a dužni su da je vrše u skladu sa zakonom, ovim Planom kao i drugim važećim propisima.

Obrazovna aktivnost prvenstveno obuhvata:

- stručno obrazovanje rukovodnih kadrova i stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koji obavljaju poslove zaštite od požara i koji su odgovorni za provođenje i unapređenje zaštite od požara u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama;
- upoznavanje zaposlenika sa opasnostima od požara u vezi sa poslovima i zadacima na koje su raspoređeni, planom evakuacije, kao i sa mjerama i sredstvima za gašenje požara, praktičnom upotrebom aparata, uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara koji su im na raspolaganju, sa obavezama i zadacima o pitanju zaštite od požara i sa materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara;
- edukaciju i osposobljavanje stanovništva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom. Ovakav vid edukacije na pogodan način obezbjeđuje Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo u skladu sa smjericama Federalne i Kantonalne uprave civilne zaštite;
- stručno obrazovanje vatrogasnih i drugih kadrova koji profesionalno obavljaju poslove i zadatke u oblasti zaštite od požara;
- način edukacije i upoznavanja zaposlenika sa opasnostima od požara i sa mjerama zaštite od požara u Privrednim društvima i drugim pravnim licima što se utvrđuje općim aktom u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvo;
- program obuke zaposlenika u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama u oblasti zaštite od požara („Službene novine FBiH“, broj 59/10) obavezan je za sve zaposlenike i obuhvata teoretski i praktični dio.

Program edukacije je potrebno prilagođavati promjenama nastalim u organizaciji rada, tehnološkom procesu i propisima o zaštiti od požara.

Pravna lica su dužna da najmanje jednom u dvije godine u skladu sa članom 128.“ Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu“ vrše provjeru znanja svih zaposlenih u praktičnoj upotrebi aparata, uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara, o čemu mora postojati evidencija.

Stručno osposobljavanje zaposlenika koji rukuju opasnim materijama pri radu i prometu (rukovanje zapaljivim tečnostima i gasovima, eksplozivnim materijama, rad na elektroenergetskim postrojenjima u uslovima eksplozivnih smjesa i sl.) gdje je posebno značajna primjena „Pravilnika o stručnoj spremi i načinu provjere znanja lica koja mogu rukovati zapaljivim tečnostima i gasovima u prometu“, vrši se prema utvrđenom programu.

- a) Stručni ispit za rukovodioca akcije gašenja požara dužni su polagati rukovodioci profesionalnih vatrogasnih jedinica, njihovi zamjenici, zaposlenici profesionalnih vatrogasnih jedinica koji rukovode jedinicom za gašenje požara, kao i rukovodioci dobrovoljnih vatrogasnih jedinica koji rukovode jedinicom u gašenju požara.
- b) Zbog specifičnosti i značaja pojedinih oblika edukacije iz oblasti zaštite od požara odnosno zbog jedinstvene metodologije (jedinstvene metode, postupci, profili predavača, sadržaji programa, evidencija obrazovanja) za svaki od specifičnih oblika obrazovanja, može se angažovati pravno lice registrovano za oblast zaštite od požara koje raspolaze kadrovima i materijalno-tehničkim sredstvima u skladu sa podzakonskim propisima donešenim na osnovu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.

6.2. Finansiranje zaštite od požara

- a) Sredstva za razvoj i unapređenje zaštite od požara na području općine obezbjeđuju: Općina, privredna društva i druga pravna lica, samostalne radnje i građani u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu;
- b) Sredstva za finansiranje redovne djelatnosti profesionalne vatrogasne jedinice obezbjeđuje Općina, kao njen osnivač;
- c) Sredstva za rad vatrogasne jedinice koju osnivaju privredna društva ili druga pravna lica obezbjeđuje njihov osnivač;
- d) Sredstva za rad vatrogasnih društava, odnosno njihovih dobrovoljnih vatrogasnih jedinica, obezbjeđuje njihov osnivač iz sredstava donacija i putem pomoći fizičkih i pravnih lica kao i sredstava koja se za ove potrebe osiguraju u budžetu Kantona i Općine;
- e) Sredstva koja se dobiju (na nivou Općine) od premije osiguranja imovine od požara i prirodnih sila u iznosu od 6% i 1% od naplaćene premije od osiguranja motornih vozila. Od ukupnih sredstava općini pripada 70% i mogu se isključivo koristiti za nabavku vatrogasne opreme, tehničkih i drugih sredstava vatrogasne jedinice, stručno obučavanje i osposobljavanje vatrogasaca i održavanje opreme i sredstava, te

izgradnju i opremanje objekata za potrebe vatrogasnih jedinica. Uslove korištenja ovih sredstava utvrđuje općinski načelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine.

Obezbjedena finansijska sredstva koriste se za:

- a) nabavku tehničke opreme i sredstava za gašenje požara;
- b) održavanje vatrogasnih objekata;
- c) za izgradnju objekata za smještaj vatrogasnih vozila i vatrogasaca;
- d) za obrazovanje vatrogasnih kadrova;
- e) propagandnu djelatnost;
- f) naučno-istraživačku djelatnost u oblasti zaštite od požara.

Privredna društva i druga pravna lica obezbjeđuju sredstva potrebna za nabavku uređaja, alata i druge opreme za gašenje početnog požara i staraju se o njihovom ispravnom održavanju, obezbjeđuju sredstva potrebna za obučavanje i upoznavanje radnika sa opasnostima od požara i mjerama zaštite od požara vezanim za rad na poslovima i radnim zadacima na koje su raspoređeni, praktičnom upotrebom aparata za gašenje početnog požara, kao i sa materijalnom i drugom odgovornosti zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara. Također, obezbjeđuju sredstva i za stručno osposobljavanje zaposlenika koji su kao odgovorna lica u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama odgovorna za „staranje“ o provođenju mjera zaštite od požara.

Finansiranje ostalih potreba iz oblasti zaštite od požara, utvrđenih zakonom i drugim propisima, kao i ovim Planom, pada na teret investitora odnosno naručioca posla.

6.3. Nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara

Nadzor nad sprovođenjem mjera zaštite od požara vrši inspeksijska služba Kantona u čijem su djelokrugu i nadležnosti poslovi zaštite od požara a vrši se u skladu sa članom 142.-144. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona u čijem su djelokrugu i nadležnosti poslovi zaštite od požara vrši nadzor:

- a. putem redovnih pregleda tehnološko-proizvodnih i drugih radnih prostorija i objekata koji su izloženi opasnostima od požara u preduzećima, ugostiteljskim, zanatskim i sličnim radnjama lica koja samostalno obavljaju djelatnost;
- b. donošenjem rješenja kojim se ima pravo narediti preduzimanje svih mjera propisanih Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu, propisima i aktima donesenim na osnovu Zakona, kao i donošenje mjera u funkciji zaštite od požara propisanim drugim zakonima, te tehničkim propisima i standardima, uključujući i priznata pravila tehničke prakse u situaciji kad ne postoje odgovarajući domaći propisi;
- c. uvidom u opća akta i planove privrednih društava i drugih pravnih lica, kojima se utvrđuju mjere i poslovi zaštite od požara i mogućnosti izvršenja poslova i zadataka

- predviđenih u njihovim sanacionim programima za otklanjanje postojećih nepravilnosti u primjeni mjera i tehničkih normativa zaštite od požara,
- d.** pregledom tehničke dokumentacije za izgradnju, rekonstrukciju i adaptaciju objekata i davanje propisane saglasnosti da su mjere i tehnički normativi zaštite od požara predviđeni u toj dokumentaciji, kao i davanjem saglasnosti na projekte za izgradnju, rekonstrukciju i adaptaciju saobraćajnica, naselja i urbanih cjelina u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i ovim planom,
- e.** davanjem saglasnosti na mjere i tehničke normative zaštite od požara u pogledu izbora lokacije objekata kao i na mjere i tehničke normative zaštite od požara predviđene u tehničkoj dokumentaciji kao uslov za davanje odobrenja za građenje, odnosno kao uslova za davanje naknadne saglasnosti u pogledu izvedenih mjera i tehničkih normativa zaštite od požara za sljedeće:
- magacine, skladišta i rezervoare za smještaj i držanje zapaljivih tečnosti i gasova,
 - skladišta ili magacine za smještaj i držanje eksplozivnih materija,
 - ostala postrojenja i uređaje za smještaj i upotrebu zapaljivih tečnosti i gasova.
- f.** davanjem odobrenja za mjesto na kojem će se vršiti utovar, istovar ili pretovar eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova kao i davanjem saglasnosti za izgradnju dogradnju, rekonstrukciju i adaptaciju u tu svrhu rampi i utovarno-istovarnih stanica,
- g.** davanjem odobrenja za nabavku i prevoz eksplozivnih materija privrednim društvima i drugim pravnim licima, kao i preduzimanjem bezbjednih materija u prometu i prevozu ovih materija,
- h.** učešće inspektora za zaštitu od požara i eksplozija u pružanju pomoći u pripremama za izradu prostornog, urbanog i regulacionog plana u pogledu primjene mjera i tehničkih normativa zaštite od požara,
- i.** donošenjem rješenja kojim se zabranjuje korištenje objekata, dijelova objekata, uređaja i postrojenja ukoliko nisu ispunjeni uslovi utvrđeni Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu te ovim Planom, a odnose se na mjere i tehničke normative zaštite od požara,
- j.** donošenjem rješenja o zabrani korištenja mjesta za utovar, istovar, kao i pretovar eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova koja ne ispunjavaju propisane uslove.
- k.** upravni nadzor vrše Federalna uprava civilne zaštite, Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Federalno ministarstvo zdravstva i Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova u skladu sa članom 142. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije BiH.

Kantonalna uprava civilne zaštite vrši upravni nadzor u odnosu na pitanja koja su predviđena članom 143. i 144. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije BiH.

Inspekcijски nadzor vrši Federalna i Kantonalna uprava civilne zaštite, Federalno i Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova, šumarski inspektor u šumama i šumskom

zemljištu, poljoprivredni inspektor na poljoprivrednom zemljištu i inspektori na zaštićenim područjima prirodnog i kulturno - historijskog naslijeđa.

6.4. Mjere obezbjeđenja izvršenja plana

Rukovodilac Općinske službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo će odrediti dinamiku sprovođenja mjera i aktivnosti koje su predviđene ovim Planom i predložiti sredstva finansiranja u skladu sa članom 136. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09) koja se osiguravaju u budžetu Općine na prijedlog službe civilne zaštite i vatrogastva.

Općina finansira:

- Obavljanje poslova zaštite od požara i vatrogastva iz člana 16. i 17. zakona koji su u nadležnosti Općine i općinske Službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo;
- Organiziranje, pripremanje, materijalno opremanje i stručna obuka i osposobljavanje profesionalne vatrogasne jedinice koju osniva Općina;
- Učešće u saniranju posljedica na području općine koje nastanu požarom ili eksplozijom radi stvaranja neophodnih uslova za život ljudi na nastradalom području od požara, u skladu sa materijalnim mogućnostima Općine;
- Pružanje pomoći dobrovoljnim vatrogasnim društvima osnovanim na području općine za finansiranje određenih poslova iz njihove nadležnosti od značaja za zaštitu od požara i vatrogastvo, a posebno za finansiranje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica osnovanim u tim društvima;
- Plate i druge naknade predviđene zakonom za građane i lica u radnom odnosu za njihovo učešće u gašenju požara kao i naknade za korištenje njihovih prevoznih, tehničkih i drugih sredstava te opreme koja se koristi u gašenju požara po naredbi Općinskog štaba civilne zaštite;
- Druge potrebe u oblasti zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti iz nadležnosti općine.

Federacija Općini pruža pomoć u finansiranju poslova predviđenih u članu 134. stav 1. tačke 3., 4., 6., 8. i 9. a Kanton iz člana 135. stav 1. tačke 3., 4., 6. i 9. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.

Način finansiranja zaštite od požara i finansiranje vatrogastva regulisano je članom 131. i 132. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i članom 137. do 141. pomenutog zakona.

Pravilnik, procjena i plan zaštite od požara koje donose pravna lica na području općine Konjic i njihova druga opća akta u oblasti zaštite od požara, moraju biti usklađena sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH, kantonalnim zakonom, Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara i Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara.

Pored korištenja pravnih sredstava pri rješavanju o pravima i interesima pojedinaca i pravnih lica u djelokrugu zaštite od požara, nadležne Općinske službe obavještavat će Općinsko vijeće o stanju i pojavama od značaja za sprovođenje zakonitosti i o uočenim nepravilnostima u radu, kao i o nepridržavanju mjera zaštite od požara, određenih zakonom, drugim propisima i ovim Planom.

Pored mjera zaštite od požara predviđenih ovim Planom, Općinsko vijeće propisuje i druge mjere zaštite od požara, prema mjesnim prilikama i potrebama, kao i mjere za obezbjeđenje provođenja ovog Plana.

6.5. Odgovornost za „organizovanje“, „provođenje“ i „staranje“ zaštite od požara

Državni organi, pravna lica i druge institucije, dužni su donijeti vlastite Pravilnike zaštite od požara u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu u kojima će regulisati odgovornost za organizovanje, provođenje i staranje o mjerama zaštite od požara.

VII. NAČIN IZRADE, USKLAĐIVANJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE OD POŽARA

7.1. Način izrade Plana zaštite od požara

Izrada Plana zaštite od požara rađena je na osnovu programa rada za izradu Plana zaštite i spašavanja i Plana zaštite od požara u kome je načelnik Općine utvrdio stručna lica INZA LAB d.o.o i općine Konjic za izradu plana kako je predviđeno članom 54. i 55. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine FBiH“, broj 08/11).

7.2. Usklađivanje plana zaštite od požara

Usklađivanje plana zaštite od požara Općine vrši se sa planom zaštite od požara grada i Kantona, a na osnovu Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine FBiH", broj 08/11).

U cilju rješavanja pitanja usklađivanja planova, dostavljaju se odgovarajući izvodi iz planova Kantona službi civilne zaštite Općine, a Općinska služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo dostavlja izvode iz svojih planova javnim preduzećima Općine radi realizacije utvrđenih zadataka u preduzećima.

Dostavljanje izvoda radi usklađivanja planova vrši se u roku od 30 dana od dana usvajanja plana od Općinskog vijeća Konjic u skladu sa članom 63. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara.

7.3. Ažuriranje plana zaštite od požara

Plan zaštite od požara Općine, ažurira se jednom u toku kalendarske godine i to u prvom njenom kvartalu na osnovu novonastalih promjena koje su važne za zaštitu od požara.

7.4. Čuvanje plana zaštite od požara

Plan zaštite od požara čuva se u Službi za civilnu i zaštitu i vatrogastvo općine zajedno sa Procjenom ugroženosti od požara i Planom zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara općine od prirodnih i drugih nesreća.

Broj: _____/15

Konjic, _____ 2015.godine

PRESJEDAVALJUĆI OPĆINSKOG VIJEĆA

VII. BIBLIOGRAFIJA

A. KNJIGE

1. Blagoje Ilić: Taktika gašenja požara, Vatrogasni savez Srbije
2. Dragoljub Stojanović: Zaštita od požara i eksplozije, Sarajevo, 1988.
3. Gordana Delez; Vlasta Obuljen: Hemijske štetnosti, Zagreb, 1973.
4. Esad Hadžiselimović; Nikola Klent: Požarna karakterizacija materijala i elemenata građevinskih konstrukcija Sarajevo, 1991.
5. Marinović: Električni uređaji i instalacije za eksplozivnu atmosferu plinova i para, Zagreb, 1991.
6. Sreto Trivaković: Opasnost od požara i eksplozije i mjere sigurnosti kod primjene tečnih naftnih plinova-propana, butana i njihove smjese, u opštoj i ličnoj potrošnji plina, Institut zaštite na radu, Sarajevo, juni 1978.
7. Karaba: Priručnik za protiveksplozijsku zaštitu električnih uređaja, opreme i instalacija, Građevinska knjiga, Beograd, 1986.
8. Tehnički priručnik "Rade Končar", Zagreb, 1980.
9. Tadić Zdenko (2013), Zaštita i spašvanje u Federaciji BiH, Printcom Tuzla, Tuzla
10. Marijan, E., Mileusnić, M. Matasović, V. Obuljen, T. Slavić, J. Škorja, I. Zulfikarpašić: Protueksplozijska zaštita električnih uređaja, ZOPE 76, Zagreb
11. P.A. Kittle: Flammability of plastics and polymers used as alternate daily covers, Rusmar Inc., 1993.

B. ZAKONI

12. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu (Sl. novine Federacije BiH, broj: 64/09)
13. Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini (Sl. novine BiH, broj: 50/08)
14. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća (Sl. novine Federacije BiH, broj: 39/03 i 22/06)
15. Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (Sl. novine FBiH, br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10)
16. Zakon o prometu eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova (Sl. novine BiH br. 39/89 i 36/90)
17. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 8/11)
18. Metodologija za izradu procjene ugroženosti od požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 8/11)

C. PRAVILNICI, UPUTSTVA I STANDARDI

19. Pravilnik o tehničkim propisima o gromobranima (Sl. novine SFRJ, br. 13/68)
20. Pravilnik o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara (Sl. novine Federacije BiH, br. 87/11)

21. Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona (Sl. novine SFRJ, br. 53/88)
22. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu od statičkog elektriciteta (Sl. novine SFRJ, br. 62/73)
23. Pravilnik o jugoslovenskim standardima za protueksplozijsku zaštitu (Sl. novine SFRJ, broj. 18/81, 31/82 i 4/87)
24. Pravilnik o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištenju i pretakanju zapaljivih tečnosti (Sl. novine SFRJ, br. 20/71 i 23/71)
25. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara (Sl. Novine, SFRJ br. 24/87)
26. Pravilnik o tehničkim normativima za projektovanje, građenje, pogon i održavanje gasnih kotlarnica, (Sl. novine SFRJ, br. 10/90 i 52/90) i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o tehničkim normativima za projektovanje, građenje i održavanje plinskih kotlovnica, (Sl. novine Federacije BiH, br. 26/97)
27. Pravilnik o tehničkim normativima za stanice i kompresore (Sl. novine SFRJ, broj 32/74)
28. Pravilnik o opštim mjerama zaštite na radu za građevinske objekte za radne i pomoćne prostorije (Sl. novine SRBiH, br. 5/88)
29. S-Bilten, Bilteni komisije za ispitivanje S uređaja, Zagreb
30. Preporuke za smanjenje opasnosti od statičkog elektriciteta (NFPA 77-66)
 1. VdS upute za projektovanje vatrodojavnih sistema
31. BAS CEN/TR 12101-4:2008
32. BAS CEN/TR 14568:2008
33. BAS EN 14044/AC:2008
34. BAS EN 14339:2008
35. BAS EN 14384:2008
36. BAS EN 1866:2008
37. BAS EN 3-8:2008
38. ISO – 22301

D. OSTALI DOKUMENTI

39. Procjena ugroženosti od požara općine Konjic (2015), INZA Lab d.o.o
40. IPSA Institut: Prostornog plana Općine Konjic za period 2013 – 2033.g.“
41. Općina Konjic (2008), Strategija razvoja općine Konjic za period 2008-2017. odina,
42. Federalni zavod za programiranje razvoja (2015), Makroekonomski pokazatelji po kantonima za 2014. godinu,
43. Federalni zavod za programiranje razvoja (2014), Makroekonomski pokazatelji po kantonima za 2013. godinu,
44. Federalni zavod za programiranje razvoja (2013), Makroekonomski pokazatelji po kantonima za 2012. godinu,
45. Federalni zavod za programiranje razvoja (2012), Makroekonomski pokazatelji po kantonima za 2011. godinu.